

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLII. évfolyam • 2007. október

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Magyar Termék Nagydíj a Bakonyerdőnek

Bensőséges ünnepségre gyűltek össze a Bakonyerdő Zrt. Tapolcai (Zalahaláp) Parkettagyárának csarnokában az üzem dolgozói és a meghívott vendégek. Az üzem történetének kiemelkedő eseménye volt a mai, hiszen a PanLoc készparketta termékük Magyar Termék Nagydíjat nyert. A családi ünnepségen megjelent Pintér Zoltán, az APV Zrt. portfólió-menedzsere, dr. Konráth Károly, országgyűlési képviselő, Sólyom Károly, Tapolca város alpolgármestere.

Horváth László, vezérigazgató köszöntötte a megjelenteket, és röviden ismertette a termék bevezetésének történetét napjainkig. Pintér Zoltán reményét fejezte ki, hogy a termék gyártása és piaci sikere tartós lesz és hozzájárul a Zrt. kiegyensúlyozott működéséhez. Heincz Attila, gyáregység-igazgató megköszön-

te valamennyi közreműködőnek – különös tekintettel az üzemegység dolgozóinak – munkáját. Sólyom Károly Tapolca város Elismerő Oklevelének átadása után további sikereket kívánt az üzemnek, és hangsúlyozta, hogy Tapolca városa jelentős bevételhez jut a gyáregység tevékenysége folytán.

A Magyar Termék Nagydíjat elnyert PanLoc készparketta szerkezete három részből áll. Alsó és középrétege fenyőfából, járőfelülete kemény fajtákból készül. Alsó rétege fenyőfurnér, garantálva a leggazdaságosabb termelést és a termék stabilitását. A termék egyedi megjelenését a többszörösen, kézzel válogatott, valódi fa járóréteg adja. Felületét hét rétegben lakkozzák. Az önzáró, kész parketta olyan mechanikus zárrendszerrel rendelkezik, hogy a lerakáskor szükségtelen a ragasztó. Nagy előnye még, hogy sérülésmentesen szétszedhető és újra lerakható.

Kitüntetés

A Budapesti Műszaki Főiskola (BMF) Szenátusa „A Főiskoláért” emlékérmének arany fokozatát adományozta Prof. **Dr. Molnár Sándor** DSc intézetigazgató egyetemi tanárnak, a NyME Faipari Mérnöki Kar dékánjának a MBF támogatásáért és a vele való eredményes együttműködésért. A kitüntetést az 1879-ben alapított BMF idei, Budapestben az Operaházban lebonyolított 129. tanévnyitó ünnepségének megtisztelő nyilvánossága előtt Prof. Dr. Rudas Imre főiskolai rektor adta át Molnár Sándornak.

A harmadik oldal

Allunk a templom mellett, a barangláb tövében, amittől olyan otthonos lesz minden, mintba jó pár-száz kilométerrel odébb egy beregi falu közepén áll-nánk. Istentiszteletra gyűlünk össze, emlékezni kicsit arra, aki visszatért az Alkotmány utcai székbáz ravataláról megpibenni a kálnoki temetőbe. Kezet szorítunk, balkan beszélgetve, az esőfelbőket kémelve aggodalmasan. Né-zem milyen értelmes rend szerint, minden fölösleges cere-mónia nélkül találjuk meg egymást és lépünk be a temp-lomba. A festett mennyezeten a virágminták között egy ka-zettán ott a zöld tölgylevél is. A szószeiken a lelkész arról beszél, hogy milyen jó most itt lenni együtt Kálnokról, Ásotthalomról, Sepsikőrőspatakról és Budapestről, Mezőúrról és Debrecenből. Hiszen Bedő Albert bagyatéka ezt is jelenti és lám még több, mint egy évszázad múltán is egybeterel és összeköt minket, akiket annyifelé szórt a sorsunk.

Később a sírnál a politikus, képviselő - végzettségére nézve maga is erdész - úgy kezdi a visszaemlékezést, hogy Bedő Albert talán nem is tudott volna ilyen rendkívüli eredményeket elérni a magyar erdőgazdálkodásban, ha nem lettek volna jogi előtanulmányai is. Ez a tanulság bi-zony ma megszívlelendőbb, mint bármikor.

Később a kis falu főterén, a szép talapzaton álló új Bedő szobor előtt gyűlünk össze. Hála és köszönet érte Ásotthalom-nak, az ottani kollégáknak. Mérföldköve lett ez az ünnepség a Kárpát-medencei erdészek együttvé tartozásának is, aminek útját nemrég kezdtük kikövezni Budapesten. A szomszéd vá-rok története azt mondja, hogy Kálnok példa lehet minden-kinek, mert így megbecsüli nagy fiát és mivel október 6-át írunk meghatottan felsorolja az aradi 13-ak nevét. A kisisko-lások vékony hangon a magyarságról énekelnek s a szomszéd falu fiúvós zenekara eljátssza és mi elénekeljük a székely him-nuszt, amit a rendezvényt biztosító rendőrök összehúzott szemmel, de rezzenéstelenül vesznek tudomásul. Mindenütt piros, fehér, zöld szalagok a koszorúkon, a lelkész nyakán is átvetve, mint egy stóla. Nagyon együtt vagyunk. Már tervezik a Bedő emlékbázat, már azon törjük a fejünket honnan le-belne valami kis pénzt előteremteni rá és hogyan is lesz az át-adás talán már jövő ilyenkor. Boronabáz lesz s a falu mellet-ti fenyőerdő adja majd a fát. Kírtós kalácsot eszünk, átvizs-gáljuk és megvitatjuk a megjelent számos Bedővel a most készülő családját. Még a Nap is kisütött, pedig egész éjjel esett az eső. Jó itt lenni. Voltunk már otthon és külföldön nagy, méltóságtagteljes, szertartásos, egyenruhás, szakmai és ki tudja milyen rendezvényeken. De ez valami egész más és ezt ízelel-getjük bazafelé is egész éjjel felváltva vezetve, egymást ébren tartva, belül valami régen érzett csuda melegséggel, amit már bazabozunk, mint a cipőnkön Kálnok sarát.

Sárvári János

Tartalom

Magyar Termék Nagydíj a Bakonyerdőnek10/B2

Jól teljesítettek a részvénytársaságok –
interjú Koleszár Istvánnal 2. rész.....314

Vagyontörvény.....318

Leipold Árpád:
Decrett József (1774–1841) a szlovák
erdészettörténet-írás tükrében.....319

Könyvismertetés.....322

Lakatos Ferenc:
A szelídgesztenye
rovarvilága323

A legősibb fa325

Pápai Gábor:
A kaszói 19/F erdőrészlet326

Bejczy Péter:
Nyári disputa az ökoturizmusról327

Bedő Albert-szobor avatása Kálnokon328

A MEGOSZ Somogyországban330

Kiss János az új főosztályvezető332

Lengyel László:
Emlék a Wagner Károly csúcsról333

Nagy László:
Környezettörténet, tájtörténet, történeti ökológia,
erdőtörténet335

Verók Tamás, Halász Gábor:
Erdőtervezők versenye a Bükkben337

A „Holdfa” nem zsugorodik és nem ég el?338

Egyesületi hírek339

Vocem preco Hármaskönyv (1966–2007).....340

Egyesületi küldöttség a selmeci szalamanderén.....341

Alapítványi hírek342

Az intelmek fája343

XII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok.....344

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLI. évfolyam 10. szám (október)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93, fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: DR. PETHŐ JÓZSEF elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2007. október 8.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért min-denkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Bedő-szobrot avattunk Kálnok főterén. Fotó: Pápai Gábor.

Jól teljesítettek a részvénytársaságok

Beszélgetés Koleszár Istvánnal, az ÁPV Zrt. ügyvezető igazgatójával, 2. rész

Természetvédelem

– *A védett erdőterületek döntő többségét a társaságok kezelik. Ismert, hogy a KvVM fenntartja igényét további erdőterületek megszerzésére. Mi érvényesül ebben a kérdésben, a politikai erőviszonyok döntenek? Mi lesz az ÁPV Zrt. álláspontja ezzel kapcsolatban?*

– Ez a küzdelem a politika kormányzati szintjét is megjárta az utóbbi időben. Azt mondhatom, hogy ez a jövőben sem lépheti át a szakmai realitásokat.

– *Arra utal, hogy a Dalerd Zrt. esetében komoly gazdaságossági számításokkal alátámasztott tanulmány segítette az érvelést?*

– Igen, pontosan. Véleményem szerint a most kialakult egyensúlyt nem szabad megbontani. Egy természeti régióban vagyunk jelen. A sík vidéki területeken a nemzeti parkok kezelik a területek többségét, ezért vetették föl, hogy kerüljenek hozzájuk az erdők is. Úgy gondolom, hogy ez kissé túlhajtott szakmai törekvés a részükről. Ugyanis az erdővagyon kezelésének feltételrendszere nálunk alakult ki és jól működik. Ezek alapján nem látom a változás szükségességét és nem is támogatom. Mi úgy látjuk, hogy a természetvédelem kérdésében egyezségekre kell jutni, hiszen jelenleg is jelentős követeléseket tartunk nyilván. Ebben a kérdésben fel is hívtuk a különböző döntéshozó fórumok figyelmét, hogy az ilyen kötelezettségeknél a jogszabály lehetőséget ad rá, és e téren is tisztességes elszámolást kell megvalósítani.

A legutóbb, amikor az osztrák államerdészet vezetőjénél jártam, ő azt a közmonddást idézte, hogy amiért nem kell fizetni,

annak nincs értéke. Ők már túljutottak ezen a vitán, hogy mennyit térítsen az, aki megrendeli ezt a szolgáltatást. Felhívtuk arra is a figyelmet, hogy amikor a védett területeket ki akarják terjeszteni, rendre elmaradnak a hatástanulmányok. Továbbá e területek fenntartására sincsenek korrekt számítások. Ilyen értelemben szükségesnek tartom a jövőben egészen pontosan meghatározni azt a nemzeti teherválaszt, amit a természetvédelem érdekében az ország – nagyjából az állam, hiszen a védett területek 90 százaléka ide tartozik – vállal. A brüsszeli szabályok szerint az állami erdőket kizárták szinte mindenféle támogatásból, alig van néhány cím, ami alapján támogatást kaphatunk. Az Európa Tanács ezt a terhet a nemzeti kormányokra ruházta.

Azt tudom mondani, hogy fölkészültünk az önfinanszírozásra, és ennek megfelelően az erdőhozamból és a vagyonkezelő forrásaiból – amelyek a társaságoktól származnak – kell biztosítani az állami erdővagyon kezelését.

– *A természetvédők ezen a ponton úgy érvelnek, hogy az általuk kevésnek nyilvánított gazdasági eredmény miatt nem éri meg, hogy a természet védelme sérelmet szenvedjen.*

Az ő álláspontjuk szerint az erdőgazdálkodás költségeit a büdzsének kellene állnia, s ne legyenek nyereségérdekelték a társaságok.

– Ez egyrészt téves, másrészt populista nézet, és egyáltalán nem felel meg az európai tendenciáknak. Tanulmányoztuk az osztrák, és az éppen megreformált német államerdészet gazdálkodását, de minden

fejlett európai országban egyértelműen deklarálták az erdők gazdasági hasznosítását. Mi sem mondhatunk le az erdők hasznáról. Ráadásul a zöldenergia kapcsán még föl is értékelődik mindez. A természetvédők e vélekedése nem megalapozott, és nem is rendelkeznek azokkal a számításokkal, amelyek a vagyonkezelési terveket alátámasztanák. Ki lehet számolni pontosan, hogy ez a feladat – az erdőkezelés – mennyibe kerül. A természetvédelmi oldalom alatt álló erdők átcsoportosítása fölösleges volna, mert az erdőgazdasági társaságok a legérzékenyebb természetvédelmi kezelési feladatoknak is megfelelnek. A vagyonkezelő eddig még soha nem támasztott olyan teljesítménykövetelményt – azoknál a társaságoknál, amelyeknél 50-60 százalék a védett területek aránya –, amit ne tudtak volna hozni. Sőt, a tulajdonosi forrásjuttatásokat is differenciáltuk, és igyekeztünk tulajdonosi forrástámogatást biztosítani, ami a feszültségeket enyhítette. A társaságok eredményeit tekintve, látható, hogy rendkívül nagyok a különbségek. Tudomásul vesszük, hogy például a zalai – kifejezetten erdőhasznosítást folytató – társaság eredményeivel a gemenci vagy a pilisi nem vethető össze. Ez utóbbinak például 3 milliós agglomerációs népességnek kell rendkívül sokszínű szolgáltatást nyújtania.

Átalakulás, átszervezés

– *A küszöbön álló változásokkal kapcsolatban fölvetődik a társaságok optimális méretének kérdése. (Az interjú a Vagyontörvény elfogadása előtt készült – a szerk.) Gyakran hallható szakmai körökben a jelenlegi méretek bírálata. Milyen kritériumok jellemzik az átalakulással kapcsolatos három stratégiai alternatívát?*

– Elkészítettünk három alternatívát, amelyben figyelembe vettük a jelenlegi gazdaság-fejlettségi szintet, a térségi-regionális és szakmai igényeket, valamint azt a társadalmi érzékenységet és tűrőképességet, ami lehetővé tesz egy ilyen átalakítást. A különböző térségekben a társaságaink jelentős szereplők, a nagyságtól függetlenül. Megnéztük a Kárpát-medence környező országáiban – Ausztriában, Szlovákiában, Romániában és Horvátországban, a német erdőkezelési hagyományokból és a történeti-gazdasági egységből adódóan –, hogy milyen szervezetekben miként

végzik a vagyonkezelést. Mindegyikben egy részvénytársaság van, és vannak úgynevezett profitközpontok. Tapasztalatom szerint a részvénytársasági forma bevált, számos megújulást és racionalitást honosított meg. Még ha sokan vitatják is, én úgy látom, hogy az elmúlt időszak egyfajta aranykora volt ezeknek a cégeknek. Például az úgynevezett közös tevékenységek – a faiparnál a beszerzés és értékesítés – koncentrációját. Más területeken azt már régóta kihasználták volna, hogy egy homogén vállalatcsoportról van szó.

– *A piacutalítás volna hatékonyabb?*

– Nem csak az, hanem maga a beszerzés. Ha egységesen szerzünk be technológiát vagy bármi mást, jobb árakat tudunk elérni. Másrészt a versenytörvények tiszteletben tartásával a piacon is egységesen tudunk föllépni. Magyarország kis ország, de ha figyelembe veszem erdőgazdálkodási, faipari szempontból a régiós helyzetet, akkor kiderül, hogy teljesen más a Nyírerdő és a Zalaerdő helyzete. Az utóbbi az ausztriai szomszédság miatt mintegy az osztrák faipari integráció része. Jelentős eltérések vannak a faállományban és a gazdálkodási módszerekben is. Az alföldi erdők nagy része telepített állomány. A tartamosság ott másféle követelményeket és elszámolást, számba vett igényel.

– *Korábban felvetődött egy erdészeti holding létrehozása is.*

– Mi azt szerettük volna, ha egy önálló szakágazati vagyonkezelő jön létre, hiszen a szakmai homogenitás, a sajátosságok, a társadalmi követelmények mind azt indokolták, hogy egy nagy önállóságú társaság jöjjön létre, mint mondjuk a Magyar Villamos Művek vagy a Magyar Fejlesztési Bankcsoport. Ami most létrejön, tartalmazza módosult formában ezt, mert várhatóan egy önálló divízió alakul majd.

– *Mivel foglalkozik majd a divízió?*

– Minden kapcsolódó agrárterületet – erdészeti és mezőgazdaságit egyaránt – magába foglal, a Nemzeti Földalappal együtt. Ez remélhetően megszűnteti a szervezetek között meglévő feszültségeket, és rendkívül hatékony munkára ad lehetőséget.

– *Az átszervezésnek érzékeny humánpolitikai, vezetői következménye is lesz. E téren milyen elvi, szakmai elképzelések fogalmazódtak meg?*

– Ez nem teljesen tőlünk függ, és erre azt mondhatom, hogy az ÁPV rendkívül racionális létszámmal, szakemberállománnyal dolgozott, mind a szakmai,

mind a stratégiai, mind a gazdasági-pénzügyi területen. Azt látni kell, hogy a társaságainknál nem fogunk párhuzamosságokat létrehozni, ami rontja a hatékonyságot. Az én felfogásom szerint az állami feladatokat összességükben kell nézni, és a vagyonkezelésben, a földalaphoz, a kincstárnál és az erdészeti hatóságnál dolgozókat is ide értem. Ezek alapján kell egy új racionalitást föllátni.

– *A '90-es éveket a leépítés, a létszámcsoökkentés jellemezte. Azt gondolom, hogy mindez rombolóan hatott a szakma megítélésére, presztízsére és identitására is. Egyetért ezzel?*

– Én azt látom, hogy cégeink presztízse nőtt az utóbbi időben. A munkához a feltételek mindig rendelkezésre álltak. Az eredményeinket rendre csökkenő létszámmal értük el. Ez kétirányú volt, egyrészt racionalizálás, másrészt bizonyos tevékenységek vállalkozásba kerültek. Szerintem ez nem csökkentette a szakma presztízsét. Akik vállalkozóinkká váltak, azok ma is kellő tekintéllyel rendelkeznek az adott térségben. A létszámcsoökkentést a technológiai fejlesztések és hatékonysági, érdekeltiségi változások is eredményezték, s ennek még nem értünk a végére. Úgy látom, hogy e téren még további lehetőségek vannak. Ma már egy társaság presztízsét inkább az határozza meg, hogy milyen a likviditása, milyen a fejlesztése, a forrásszerzési lehetősége és a piaci jelenléte, s nem a létszám.

Erdőfenntartás, közjólét

– *A társaságok egyre több olyan tevékenységet végeznek, aminek nincs eltelítetése. Meddig elviselhető az egyre nagyobb közjóléti követelmények terhe, a támogatások minimálisra csökkenése mellett?*

– Mi már 2003-ban kezdeményeztük, hogy ez a járulékfizetési és támogatási rendszer szűnjön meg. Ez sok embert kö-

tött le, és kiterjedt bürokráciát igényelt. Mi a vagyonkezelés keretében sokkal többet – mintegy a kétszeresét – fordítottunk ilyen célra, mint amit onnan kaptunk. Éves szinten három milliárd körüli költségvetési támogatást kaptunk erdőfenntartási és közjóléti célra, ezzel szemben a társaságok hatmilliárdot fordítottak erre. Már tavaly az ÁPV Zrt.-n belül megoldottuk a közjóléti tevékenységek kiegészítő finanszírozását. A szükségletek felmérése most is folyamatosan zajlik, míg korábban a maradványelv érvényesült. Egy normatív rendszer felállítására törekszünk, ami egyszerűvé, átláthatóvá és igazságossá teszi erdővagyon-kezelési és jóléti szolgáltatási tevékenységünket. Nekünk mindig vigyáznunk kellett arra, hogy az egyes társaságoknál a feladatokat jól meg tudjuk különböztetni, és ne legyenek nagyságrendi különbségek. Nagyon fontos még ezen a területen az elszámolás kérdése, az, hogy hova könyvelik ezeket a költségeket. Tehát mi ezt saját forrásból sokkal kisebb költséggel, és kevesebb konfliktussal tudjuk megoldani.

– *Egy korábbi tanácskozáson fogalmazott úgy, hogy az erdőgazdálkodás megítélése gyakorlatilag a közjóléti tevékenységen keresztül mérhető le. Két fontos közjóléti elem – az erdei vasutak és az erdei iskolák – jövője mennyire látszik biztosítottnak?*

– Úgy gondolom, e két területen kiemelkedő eredményeket értünk el. Sikerült új erdei iskolákat építeni és a régiókat felújítani. Szinte valamennyi régióban voltak fejlesztések. Az érdeklődés és a látogatottság nő, és e téren az oktatási rendszerrel való illesztés okoz némi gondot és feszültséget. A kisvasúti fenntartás és fejlesztés területén – amely nagyon drága dolog – szintén előreléptünk. A 270 kilométernyi pálya működtetése veszteséges. De például a Mátrában a rekonstrukciót közel félmilliárddal támogatjuk saját forrásból. Legutóbb pedig Pörbolyön avattunk foga-

Őskori lelet a Mecseextrém Parkban

A Mecseextrém Parkban álló mamut újabb őskori „társat” kapott: az erdészeti munkatársai páratlan leletre bukkantak a Mecsekben.

Valódi őskövület került a Mecseextrém Parkban álló játékmamut mellé. A leletre az erdészeti munkatársai bukkantak a mecseki Bakonya község közelében; a vizsgálat után kiderült, hogy egy több, mint 250 millió éves fatörzs megkövesedett maradványáról van szó. A növény a szakemberek szerint a földtörténeti perm és triász kor határáról származik, amikor a Mecsekben a felsivatagossá váló éghajlat hatására szárazságtűrő, pálmászerű fák, köztük különféle ősfenyők borították a tájat.

A leletet az erdészeti munkatársai a Mecseextrém Parkban helyezték el, hogy mindenki tanúja lehessen a felfedezésnek.

Czére Zsóka
info@ferling.hu

dó állomást. A tehervállaló képessé-
günkkel arányos források biztosítva
lesznek.

– *Több alkalommal is utalt arra, hogy a magyar erdőkben sok az úgynevezett „nem fizető” turista. Már pedig, amiért nem fizetnek, annak nincs értéke. Hogy lehetne ezt az erdészeti szolgáltatást értékarányosan piacostani? Ismert, hogy Nyugat-Európában számos helyen fizetössé tették az erdők látogatását.*

– A közjóléti szolgáltatásaink többségét hagyományos módon ingyenesen kell hozzáférhetővé tenni. E szolgáltatásoknak három szintjét különböztetjük meg. Vannak a mindenki számára ingyen hozzáférhetőek – ez alól kivétel például az erdei vasút, habár a menetjegy ára nem fedezi a költségeket –, van azután az ökoturizmus, és végül a harmadik az a kör, amelyikbe a konferenciaturizmus, a különböző tréningek és más hasonlók tartoznak. A többlétszolgáltatásokat – gondolok itt az ökoturizmusra és az utóbbiakra – piaci áron kell megfizetni.

– *Egyéves a Mecsextrem Park, a Mecseki Erdészeti Zrt. projektje. Megvonható-e az eddigi működésének a mérlege?*

– A bevezető éven vagyunk túl, és további fejlesztések várhatóak, így teljes mérleget még nem képezhetünk. Azt látjuk, hogy egy ekkora város közelében szükség van az ilyen jellegű fejlesztésekre. Az érdeklődés jelentős. A turisztikai programokért felelős szervezetek is kellő elismeréssel méltatták ezt a fejlesztést.

– *Ezt a berubázást én erdészeti paradigmaváltásként tekintem. A tapasztalatok alapján másból is várható hasonló berubázás?*

– Arra bízhatjuk a cégeinket, hogy az igényeknek feleljenek meg. Magunk igényfelméréssel nem foglalkozunk; tiszteletben tartjuk a vállalati önállóságot és kezdeményező készséget. Szívesen fogadunk olyan kezdeményezést, amely a szolgáltatásokat és az erdei turizmust attraktívabbá teheti. A klasszikus erdei kikapcsolódás mellett ez az új élményszerző szórakozás is egyre inkább megjelenik.

Jövedelmezőség

– *Köztudott, hogy a társaságok jövedelmezősége különböző. Az új szervezetben lesz-e forrás-átcsoportosító szervezet, amely egyfajta újraelosztást valósít meg?*

– Ilyen nem lesz. Az erdőfenntartási járulék megszűnésével még tovább fog

differentiálódni az adózás előtti eredmény. Mi pontosan ismerjük az egyes társaságok teljesítőképességét, árbevételeit és költségviszonyait. Most folytatunk egy nagyon komoly módszertani és normatíva átvilágítást a felújítás tekintetében. Művelési szintig végezzük az elemzést, hogy tisztában legyünk a teljesítőképességgel. Az üzleti tervek is ezek függvényében fogadjuk el, másrészt a tulajdonosi juttatásokat is ennek alapján adjuk. Szakítani akarunk a költségvetés kirovó-leosztó rendszerével, és az adottságokhoz, a feladatokhoz és célokhoz illesztjük a támogatásokat. Ezzel is csökkenteni kívánjuk a társaságok közötti aránytalanságokat és feszültségeket.

– *Ez is az önfinanszírozás célját szolgálja. Kifejtene ezt bővebben?*

– Az árbevételeink jelentős része a felhasználatból adódik. Ennek hetven százaléka a sarangolt választék aránya. Napjainkban ez a választék is kellően

felértékelődött. Azt gondolom, hogy ebben jelentős visszaesés nem várható – annak ellenére sem, hogy a mezőgazdaságban jelentős a törekvés a bioenergia előállítására, amit az agrártárca is támogat. A magas minőségű rönkválasztékban is élénkült a kereslet és jó árakat sikerült elérnünk. A bevételeinkről tehát azt mondhatom, hogy stabil. Nagyon alaposan, fafajonként elemezzük az értékesítést. A tavaly elért 1,8 milliárd adózás előtti eredmény, és a 82%-os saját vagyron garancia a stabilitásra, és arra, hogy önfinanszírozók legyünk. Ráadásul a tulajdonosi fejlesztési támogatások mellett, 4,5-5 milliárd forintot fizetünk be a költségvetésbe. Így az összesen 6 milliárdos szaldóval messze önfinanszírozó a társaságcsoporthoz. Ezt középtávon is fenn tudjuk tartani.

– *Van-e a jövőre vonatkozóan stratégiai elképzelés arra az esetre, ha már nem lehet tovább kivédeni a zöldenergia-árak támogatásának megvonását?*

Vadkár helyett „quadkár” a hazai erdőkben

Egyre nagyobb divat az erdőben való biciklizés és quadozás, melyet az erdészeti és természetvédelmi hatóságok nem néznek jó szemmel. Az erdőben kerekpározkók és quadozók azzal védekeznek, hogy az erdőben mozgó erdészeti gépek nagyobb károkat okoznak, mint ők. Ez azért nem pontosan így van!

A mai erdők minden hektárját az emberi tevékenység hozta létre és ezért csak az emberi tevékenység tarthatja fenn és újíthatja meg. Az erdő vonatkozásában elsősorban az erdészek végzik ezt a munkát, hiszen ők kaptak erre vonatkozó biológiai, műszaki és gazdasági képzést. Az erdők megújítása bonyolult feladat, mely csak az összes erdőre ható tényező összhangja figyelembe vételével végezhető. Mint minden beavatkozás az élő közösségek életébe, nyomokat hagynak. Az erdő felújítása során az erdészeti szakember beavatkozik az erdő életébe azért, hogy a társadalom számára megújítsa, a beteg egyedeket eltávolítsa, egyeseket pedig hasznosítson. Ez a tevékenység sebeket ejt akkor, amikor az erdészeti eszközök az erdő talajára lépnek. Ezeket azonban előre tervezett és jóváhagyott kijelölt vonalakon (közelítőnyom, erdei út stb.) teszik és hatóságok hagyják jóvá és ellenőrzik. A teendőket törvények írják elő. Az esetlegesen keletkező károk tervszerű módon és ellenőrzés mellett kijavításra kerülnek. Ezt szigorú szabályok és hatósági ellenőrzés mellett végezik, ha hibát vétenek szankció terheli az erdőgazdálkodót. Az erdőgazdálkodó alatt nemcsak az állami erdőgazdaságokat, hanem a nemzeti parkokat és a magántulajdonú erdőgazdálkodókat is érteni kell. Végül is a cél az erdők fenntartásával, megújításával a társadalmi többség, a közösség szolgálata.

A biciklis, quados sportolók is igényt elégitenek ki, saját egyéni és csoportos igényüket. Nem kérnek mást az erdészek és természetvédők, mint azt, hogy az erdőben a kijelölt nyomokat használják a sportolók, melyek kijelölését és használatát ugyancsak törvények írják elő. Ha valaki letér a kijelölt útról vagy kárt okoz, legyen mód a büntetésre, kártérítésre. Legyenek olyan szervezetek, ahol a felelős vezetők elérhetők, legyenek szabályaik, melyeket be nem tartás esetén büntetni lehet. Segítsenek a törvényeket be nem tartó „sportolók” felkutatásában, hogy a törvényeket megsértőket megfelelő eljárás alá lehessen vonni.

Tehát nincs más út, mint az összefogás. A szakemberek ezért azt kérik, hogy a biciklis és quados szervezetek keressék fel az erdőgazdálkodókat, a nemzeti parkokat és kössenek megállapodást arról, hogy hol kerüljenek a pályák kijelölésre és kik a felelősök a szabályok betartásáért.

Az erdőben sok ezer élőlény él és az ember is igénybe veszi a természetet. Csak egymás érdekeinek tiszteletben tartása mellett lehet hosszabb távon együtt élni. Tegyük közösen!

Öblmüller Eszter
info@ferling.hu

– Bölcs döntést hozott a Parlament, hogy az üzemtervezett erdőből származó fát nem vette ki a támogatási körből. Ám ellenkező esetre csak korlátozottan rendelkezünk önvédelmi lehetőségekkel. Nyilván az ilyen jellegű támogatás hosszú távon nem tartható fenn. Alaposan tanulmányoznunk kell a transzferhatékonyságot: az a kérdés, hogy milyen hatékonyságúak azok az erőművek, amelyek most a mi fánkat használják fel. Abban látom a megoldást, hogy a cégünk tudnának-e olyan kisebb – 2-3 megawatt kapacitású – erőműveket létesíteni, amelyek egyúttal rövidítenék a szállítási távolságokat is. Ez komoly tartalékokat jelent, másrészt a kisebb beruházások költségkímélőbbek. Az Európai Unió sem támogat 20 megawattnál nagyobb erőművet. El kell mondanom, hogy több milliárddal nőtt a fedezetösszegünk a tűzifa árának helyére kerülése által. Kapunk kritikát is, amikor ezt a programot elkezdjük, elsősorban a faipartól, de ez a saját cégeinket is érintette, hiszen azok is piaci áron veszik az alapanyagot.

Faipar és vadászat

– *A gazdasági tevékenység fontos mutatója a hozzáadott érték. A mi szakmánkban ez elsősorban a faiparban jelenik meg. Tervezi-e az ÁPV Zrt. a faipari tevékenység bővítését a társaságoknál?*

– A faiparban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ez a tevékenység ma már csak az országhatárokon belül, nem értelmezhető. Faipari tevékenységet fejleszteni alapvetően a Dunántúlon lenne érdemes, mivel gazdasági erdővel elsősorban ott rendelkezünk. Ugyanakkor a korábban említett, 1992-es stratégiai döntés – miszerint a társaságok ne foglalkozzanak faiparral – azt eredményezte, hogy a határon túli felfeldolgozók megerősödtek. Ezt a versenyhátrányt behozni szinte lehetetlen. Még ha fejlesztéssel le is dolgoznánk az elmaradást, korántsem biztos, hogy a piacokat is meg tudnánk szerezni. A magas minőségű rönktermelésünk korlátozott mértékű, és sajnos a rönkök nagy részét is feldolgozatlanul adjuk el. Figyelembe véve a kapcsolódó másod-harmadlagos feldolgozóipar fejlettségét, úgy tűnik, hogy csak módjával fejleszthetjük a faipart.

– *Marad tehát az ellentmondásos megítélésű akác, ami, úgy tűnik, nagy karrier előtt áll.*

– Igen, az sok vitára ad okot, hogy nem őshonos. De azt mondhatom, hogy a leggondosabb kezekben van ez a fafaj. A teljes vertikuma, a szelekció, a

Almalét az erdészettől

Az erdei gyümölcsök sajátos felhasználása céljából új vállalkozásba kezd a Mecseki Erdészeti Zrt.: a szeptember 18-án nyíló kárászi léüzemében natúr gyümölcslevek előállítását tervezik. A különleges vállalkozás az erdészeti társaság számára nem csupán piaci áttörést hozhat, de a környék foglalkoztatottságát is javítja.

Gémesi József, az ÁPV Zrt. Erdészeti és Agrárgazdasági Portfóliókezelő Igazgatóság ügyvezető igazgató-helyettese nyitja meg a Mecseki Erdészeti Zrt. új üzemet 2007. szeptember 18-án, 11 órakor. A hivatalos nevén „Erdei Melléktermék Felvárló és Feldolgozó Telep” különlegességnek számít, hiszen ilyesmire eddig nem volt példa: az erdészeti társaság natúr-gyümölcsleveket állít majd elő. A telep a későbbiekben egyéb erdei termékek felvásárlásával, feldolgozásával is fog foglalkozni.

A – nem csak nevében – natúr eljárás során a gyümölcsöt megmossák, felaprítják, préselik, kíméletesen hőkezelik, majd egy különleges, ún. „bag-in-box” kiszerezésbe töltik. Az így keletkezett termék valóban 100%-ig natúr, nem készül sültmenny, mindenféle tartósítószer hozzáadása nélkül készül.

A piaci alapú vállalkozás során az első gyümölcs az alma lesz, így az üzem a környékbeli almatermelők forgalmát is fellendítheti. A későbbiekben az almához erdei gyümölcsök, esetleg zöldségek levét keverik. Az így nyert levek a korszerű táplálkozás részei.

Czére Zsóka
info@ferling.hu

csemete-előállítás, -művelés és végül a feldolgozás. A közelmúltban járt itt a szlovák kollégám, aki nagy érdeklődést mutatott az akác iránt. Napjainkban igen keresett az akác a nemzetközi piacon. Nálunk különösen a Nyírerdőnél magas színvonalú ez a szakmai munka, és reményteljes kapcsolatokat építenek többek között Kínával is. Ennek a fafajnak feltétlenül helye van a hazai erdőgazdálkodásban, hiszen az akáccal való területhasznosítás ökológiailag is jelentős, és a felhasználhatósága rendkívül széles körű.

– *A vadkerítést ma berubázásként számolják el a társaságok. A vadgazdálkodást bírálók azt vetik föl, hogy ha ezt költségként számolnák, akkor az ágazat eredményessége egészen más-ként festene.*

– A számviteli szabályok betartásával nagyon pontosan számon tartjuk, hogy a vadkárelhárító kerítés milyen módon, melyik ágazatban kerül elszámolásra. Ezt a jövőben még pontosabban ellenőrizzük. Ezt már csak az időről időre felmerülő viták miatt is meg kell tennünk. Erre azért is nagy figyelmet fordítunk, hogy a társaságon belüli eredményességet is mérni tudjuk. A közelmúltban megkötött vadászati szerződéseknél is kellőképpen érvényesíteni tudtuk partnereinknél a kerítések költségeit.

Hatóság és vagyonkezelés

– *Az erdőfenntartási járulék megszűnése és az erdőörvény módosítása várhatóan számos változást hoz az erdészeti igazgatásban is. Ezek mennyiben érintik a társaságokat?*

– Az erdőfenntartási járulék és a tervezés szerintem piaci tényezők. Az erdészeti hatóságnak kifejezetten a felügyeleti tevékenységgel kellene foglalkoznia. A jelenlegi tevékenység a szakmai hagyományok alapján alakult ki, de a társaságoknál megjelenő gazdasági fejlődés és vagyonkezelési színvonal alapján ehhez a kérdéshez bátran hozzá lehetne nyúlni. Ezt a társaságcsoportnál dolgozó vezetők véleménye alapján is mondom.

– *Milyen külföldi módszereket lehetne nálunk is bevezetni a vagyonkezelés területén?*

– Utalok arra a megállapításra, hogy amiért nem fizetnek, annak nincs értéke. Elsősorban a természetvédelmi költségek és hozamkiesések terén az volna helyes eljárás, ha ezek pontosan elszámolhatóak lennének és megtérítenék. Hasonlóan a közjóléti területen is megtérülnének a költségeink.

– *Emlékeztet, hogy a választásokat követően az erdészetet „átcsempézték” a KvVM hatáskörébe, amit aztán törvénymódosítással sikerült korrigálni. Ennek az „esélye” még nem múlt el. Erről mi az álláspontja az ÁPV Zrt.-nek?*

– Ezek a kérdések meghaladják a vagyonkezelő kompetenciáját. A szakmai véleményem az, hogy az új vagyonkezelő szervezet – amelyben a kezelt és a kezelő együtt van – még erősebb, nagyobb súlyú szervezet lesz. Ez a vita várhatóan alábbhagy. Ha végigtekintünk az agrártárca hatósági területein, akkor azt látjuk, hogy szinte az egész élővilággal kapcsolatos ellenőrző tevékenységnek – kezdve a talaj- és növény-

védelemtől, az állategészségügytől az élelmiszerláncra át a halászatig, az erdő- és vadgazdálkodásig – rendkívül nagy a „zöld tartalma”. Nyilván vannak olyan országok, ahol ezt másként szabályozták.

– *A tervezett összevonások szerint a Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó erdőgazdasági társaságok is csatlakoznak az új vagyongazdálkodó szervezethez. Ez a gyakorlatban mikor valósul meg?*

– Ez már az új vezetőségtől függ, de erről még korai beszélnünk. A törvény döntött, hogy minden erdővagyon kezelő szervezet ide fog tartozni.

Erdészeti kommunikáció és egyesület

– *A mezőgazdasági bizottság kecskeméti ülésén említette, hogy a nagy kommunikációs kavalkádban az erdészet hangja nem hallható. Folytatódik-e az a kampány, amit a nyár eleji sajtómegjelenés fémjelzett?*

– A jövőben szervezeten kívánunk foglalkozni a kommunikációval. Úgy láttuk, hogy a köztájékoztatás nem foglalkozott az erdővel olyan mértékben, amely megilletné. E téren mindig a zöldeknek volt nagyobb hangjuk – sokszor feleslegesen feszültséget keltve. Különösen a civil szervezetek megállapításai tartalmaztak sok tárgyi tévedést és valótlán tényeket. Tekintettel arra,

hogy jelentős közvagyonnal gazdálkodunk, ez tájékoztatási kötelezettséget is ró ránk. Elkészült a kommunikációs stratégiánk, amely a társaságok közötti munkamegosztásra épül. Arra kértem a társaságokat, hogy a helyi, regionális vitákba is aktívan kapcsolódjanak be, hogy a szakmai véleményünk is megjelenjen ezekben a polémikákban.

– *Emlékeztet volt ebből a szempontból a Zengő-vita, amelyben a területileg érintett társaságot a sajtó ártatlanul tette bűnbakká.*

– A városok közelében tevékenykedő társaságaink elég nehéz helyzetben vannak, nemcsak ilyesfajta beruházások alkalmával, hanem más vonatkozásban is. Mi akkor teszünk a legjobban, ha a társadalmi tájékoztatást még szakszerűbbé, még hatékonyabbá tesszük, hogy még nagyobb nyilvánosságot érjünk el, többek között az erdei iskolákon keresztül is. Ha a tájékoztatást szakszerűen és legalább olyan hatékonyan végezzük, mint mások, akkor az erdészek tárgyalógos társadalmi megítélése a természetismereten alapulhat.

– *Az FVM korábbi vezetése megbízta az akkori erdészeti szolgálatot egy ágazati kommunikációs munkacsoport felállításával és működtetésével. Ezt a munkát folytatni kívánják, és mennyiben számíthatnak az új vagyongazdálkodó szervezet részvételére?*

– Az az ő dolguk, hogy ezt milyen módon képzelik megvalósítani, amit természetesen segítünk. De ezt a kérdést mi, a magunk kezébe vetjük. Én megfordítanám a kérdést, és azt gondolom, hogy inkább a mi stratégiánkhoz kellene illeszkedni. Nem túlzok, ha azt mondom, az állami erdők hatvan százalékos részaránya ezt megalapozottá teszi. Örülök annak, hogy a magán-erdőgazdálkodás progresszív és jól kommunikál, de úgy látom, hogy a kommunikációt magunknak kell megszervezni és ellátni. A vagyongazdálkodás és a gazdálkodáshoz szervesen kell, hogy kapcsolódjon a kommunikáció, és ezt nem lehet bizottságosdival és hasonló pótcselekvésekkel megoldani.

Megítélésem szerint ez nem tartozik az ágazati irányítás feladatai közé, de ha már föl vállalták, mi segíteni fogjuk.

– *A nagy múltú szakmai szervezeteink, az Országos Erdészeti Egyesület legjelentősebb támogatója a Nemzeti Földalap és az ÁPV Zrt. Az összevonás után számíthat-e az OEE az új szervezet támogatására?*

– Biztos, hogy számíthat, hiszen a mi cégeink a rendezői a legnagyobb erdészrendezvénynek, a vándorgyűlésnek. Ez a támogatás a jövőben is megmarad, és számíthatnak rá.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Zétényi Zoltán

Vagyontvörvény

Kormánypárti többséggel elfogadta az Országgyűlés az állami vagyonról szóló törvényt, az ellenzék szerint a jogszabály a maradék közvagyon kiadására ad lehetőséget. A tét nagy, az Állami Számvevőszék szerint az állami vagyon értéke 4599 milliárd forint, a nemzeti vagyon nagyságát azonban még senki sem mérte fel. Negyedik alkalommal került a parlament napirendjére a még meglévő állami vagyon kezelésének sorsa, és hétfő este 190 kormánypárti szavazattal, 146 ellenzéki nem ellenében elfogadta az Országgyűlés. A Veres János pénzügyminiszter nevével fémjelzett vagyontvörvény a jövő évtől egy szervezetbe vonná össze a Kincstári Vagyon Igazgatóságot, a Nemzeti Földalapot és az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt.-t. A tervezet szerint az új intézmény neve Nemzeti Vagyonkezelő (NV) Zrt. lesz. Az új állami „szuperholding” fölötti tulajdonosi irányítás a Nemzeti Vagongazdálkodási Tanács (NVT) feladata lesz. Az eredeti törvénytervezet Solyom László köztársasági elnök visszaküldte az Országgyűlés-

nek. A június 25-én elfogadott jogszabály még úgy rendelkezett, hogy a tulajdonosi jogok gyakorlására létrehozott NVT tagjait a miniszterelnök nevezi ki hat évre, így megbízatásuk az államfő értelmezése szerint „csak igen szűk körben, lényegében alkalmazatlanná válás vagy bizonyos kötelezettségszegések miatt szüntethető meg”.

A kormány módosított, a most elfogadott szabály: a miniszterelnök indítványára a köztársasági elnök nevezi ki hat évre az NVT tagjait. A tanács elnökét és további három tagját az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter, két tagot a gazdaságpolitikáért felelős miniszter, egy tagot pedig az agrárpolitikáért felelős miniszter javasolhatja a kormányfőnek. Az új törvényszöveg szerint ha a NVT valamely tagja le kíván mondani tisztségéről, a lemondást írásban kell közölnie a köztársasági elnökkel. A megbízatást a köztársasági elnök – a miniszterelnök javaslatára – felmentéssel szüntetheti meg.

Az állami vagyonról szóló törvény létjogosultságát a Pénzügyminisztérium azzal

indokolta, hogy javuljon az állami vagyonnal való gazdálkodás hatékonysága, átláthatósága, s megteremtődjenek a hosszú távú vagyongazdálkodás optimális feltételei.

A vagyontvörvény és az egységes vagyongazdálkodás létrehozását az Állami Számvevőszék évek óta szorgalmazta. Mindennek ellenére ma senki sem tudja megmondani, mekkora a teljes, még meglévő állami vagyon nagysága.

A most elfogadott vagyontvörvény felemás, mert a tartós állami tulajdonban maradó vagyontárgyak körének szűkítésével lehetőséget ad a maradék közvagyon ellenőrzetlen értékesítésére, az Országgyűlésnek ugyanis továbbra sem lesz semmilyen ráhatása a magánosításra. Aggályosnak tartják a kincstári és a vállalkozói vagyon egy piaci szervezetbe integrálását is, mert az egyik hosszú távú megőrzést, a másik hatékony vagyongazdálkodást igényel.

Már az új törvény előkészítésénél is figyelmeztettek szakértők: annak a veszélye fenyeget, hogy a kincstári vagyon előbb vagy utóbb az üzleti vagyon sorsára jut.

(Magyar Hírlap)

Decrett József (1774–1841) a szlovák erdészettörténet-írás tükrében

Az OEE 2006 decemberében Decrett Józsefről, a Felvidék nagy erdészéről egy díjat alapított. Ez a díj – „Decrett József emlékérem” – ez év júliusában a Kecskeméten megrendezett OEE Vándorgyűlésen került először átadására. A díj alapításával foglalkozó cikkekből megtudható (lásd *Kertész József*: „Legyen-e új egyesületi kitüntetés? Legyen!” Erdészeti Lapok 2006. nov. 397. o. és *Schmotzer András*: „Kitüntetéseinkről”. E.L. 2007. febr. 57. o.), hogy a díj névadásánál Kaán Károlynak az E.L.-ok 1912. márciusi számában megjelent cikke, „Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége” döntő szerepet játszott.

Kaán idézett cikke utolsó soraiban így méltatta Decrett József személyét: „aki rég múlt idők erdőgazdái között mindenesetre leginkább érdemes arra, hogy a magyar erdészet kiváló alakjaként tiszteljük, s emlékét minden időkre kegyeletünkben tartsuk”. Egyesületünk vezetősége tehát ezen díj alapításával – Kaán Károly-i szellemben – kívánt Decrett Józsefnek „minden időkre” emléket állítani.

Ezek után joggal feltehető a kérdés, ha Decrett Józsefben a „magyar erdészet” kiváló alakját tiszteljük, akkor miként került személye – amint ezt a fenti cím sugallja – a szlovák erdészettörténet fókuszába?

Ahhoz, hogy a szlovák történetírás (haszonlóan az erdészettörténet-írás) szemléletét megértsük, ahhoz ismerünk kell a háttér, amely ezen történet szemlélet kialakulásához vezetett.

A szlovák történetírás azt tartja, hogy szlovák nép, így Szlovákia is, mint történelmi képződmény – államiság nélkül is – már a magyar állam megalakulása előtt is létezett. Ezért ami a mai szlovák állam területén a múltban létrejött, legyen az szellemi vagy anyagi téren, az szlovák érdem.

Lássuk azonban, mint lett ezen szemlélet következtében Decrett Józsefből a XVIII-XIX. század Alsó-Magyarország Főkamaragrófi, kamarai erdészből a XX. században a „szlovák erdészet nagyjá”, a „szlovák rendszeres erdőgazdálkodás megteremtője”. (Informačná mapa 15.: O Z. Slovenská Ľupča, Lesy SR, š.p. Banská Bystrica 2006.)

Ilyen megállapításokhoz persze Joseph Decrett latin-német hangzású

családneve nem felelt meg. Nevének szlovákosítása azonban a szlovák erdészettörténészeknek nem okozott gondot. Azt állítják, Decrett József nagyapjának a keresztnéve Máté volt (szlovákul Matej), ezért aztán az utódok a „Matejovie” nevet vették fel. Így lett Joseph Decrettből a halála után jó száz évvel „Jozef Dekret Matejovie”.

Ehhez megjegyzendő, hogy Kaán előbb idézett tanulmányában pontos anyakönyvi adatok alapján Decrett József családfáját is összeállította. Ebben a kimutatásban Matejovie név nem szerepel, és Kaán sem tesz említést, esetleges névváltoztatásról. Bizonyított az is, hogy a besztercebányai kamarai erdőmester minden jelentését, szolgálati utasításait stb. „Joseph Decrett”-ként írta alá.

Ez a név áll a besztercebányai r.kat. temetőben megtalálható német nyelvű síremléken is (1. fénykép).

1. Decrett József sírja, a besztercebányai temetőben

Síremlékének felirata:

Hier Ruhet Joseph Decrett

K: Waldmeister Des Neusohler Districtes

Geb: Den 12. Juli 1774

Gest: Den 18. Janer 1841

Magyarul:

Itt nyugszik Decrett József

A besztercebányai kerület kam. erdőmestere

Szül: 1774. július 12.

Megh: 1841. január 18.

Decrett József személyének szlovákosítása, kisajátítása persze nem egyedülálló, hanem rendszer.

Ennek bemutatására egy-két példa:

Mikoviny Sámuel (1700-1750) a nagy magyar polihisztor, mérnök, matematikus, térképész, az 1735-ben alapított selmecbányai Bányatisztképző Tanintézet első tanára, szintén erre a sorsra jutott.

A pozsonyi Duna-parti sétányon felállított szobrán (2. fénykép) a következő felirat áll:

Samuel Mikovíni

PRVY SLOVENSKÝ KARTOGRAF

1700-1750

(magyarul: Az első szlovák térképész)

2. Mikoviny Sámuel szobra, a pozsonyi Duna-parton

Szlováknak nevezik őt is, annak ellenére, hogy Mikoviny latin és német nyelvű munkáiban többször hivatkozott magyarságára. Így a térképkészítésről szóló „Epistola” című munkájában azt írja, nagy gonddal és alaposítással végzi munkáját, hogy „ne legyen Magyarországhoz méltatlan, amit csinál”, annál is inkább, mert „sokan hitték azt, hogy a feladat magyar ember számára elvégezhetetlen”. (Tárczy-Hornoch Antal: Mikoviny Sámuel, Térképészeti Közlöny, 1936, 1-2. szám, 68-69. oldal)

Blattny Tibor (1889-1969), aki Fekete Lajos selmeci tanársegédje volt, majd az 1913-ban megjelent: „Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén” című kétkötetes mű társszerzője, szintén bekerült a szlovák panteonba. (Csák Károly: Híres selmecbányai tanárok. Dunaszerdahely, 2003.)

A kisajátításokat más szakmákban tovább lehetne folytatni.

Visszatérve Decrett Józsefhez, meg kell állapítani, hogy személyének a szlovák erdészeti irodalom eddig számos cikket, tanulmányt szentelt. Ehhez képest – kivéve Kaán Károly idézett munkáját – a magyar erdészettörténet Decrett Józsefről szóló irodalma nagyon szegény. Ez a tény már a szlovák és magyar lexikonok összehasonlításánál is szembeötlő. Több szlovák lexikon féloldalas szöveget közöl Decrett Józsefről. A híres Magyar Életrajzi Lexikon (Akadémiai Kiadó, Bp. 1981) négy rövid sorban értekezik róla. Mindjárt az első adat: születési helye tévesen van megadva. Dobrocs helyett Debrecen áll.

A Decrett Józsefről szóló szlovák erdészettörténeti cikkek, tanulmányok legnagyobb része születésének és halálának különböző évfordulóira jelentek meg. Így pl. születésének 180. évfordulójára egy szerző-kollektíva adott ki egy több száz oldalas művet: Jančík a kol.: Jozef Dekret Matejovie, Bratislava, 1954. zborník.

Születésének 200. évfordulójára pedig a magyar erdészek által is ismert szlovák erdészettörténész, Jozef Urgela írt egy hosszabb tanulmányt: Jozef Dekret Matejovie (1774-1841) Antol, 1974.

Az idézett munkákban Dekrett József élete és munkássága rendkívül részletesen van tárgyalva. Jól megismerhető belőlük – ugyanúgy, mint a Kaán tanulmányból – a Felvidék Garam menti erdőiben folytatott magyar kamarai erdőgazdálkodásnak a 18-19. századra jellemző arculata. Ezen a tényen nem változtat, hogy az idézett munkákban leginkább csak szlovák területről vagy tájakról van szó. Még az sem, hogy Decrett Józsefnek nemcsak a nevét, hanem a származását is megpróbálják szlovákosítani. Urgela idézett munkájában azt írja: „a dekréti ősök mint telepések Árvából jöttek a Fekete Garam mellé”. Tehát nem Stájerországból, mint ahogy Kaán megállapította. Ehhez tudni kell, hogy Árva megye a szlovák nép bölcsőjének számít.

Decrett József önkényesen szlovákosított nevével azonban nemcsak a szlovák erdészettörténeti irodalomban, hanem más területeken is találkozhatunk.

Zólyomban: egy utca és egy nagy park viseli a nevét. Ezenkívül a város erdészeti múzeumában is ismertetik életét és munkásságát.

Besztercebányán: egy teret neveztek el róla. Ezen a téren áll bronz mellszobra is (3. fénykép).

3. Decrett József bronz mellszobra Besztercebányán

Ennek a szobornak a felállítását állítólag már 1915-re tervezték, de az első világháború kitörése miatt erre már csak az államfordulat után került sor. [Oroszi Sándor: Decrett József (1774-1841) Magyar Agrártörténeti Életrajzok A-H, 387-389. o. Bp. 1987]

Dobrocs: szülőfalujában, születésének 200. évfordulóján annak a háznak a falán helyeztek el egy emléktáblát, amely szülőházának a helyén épült fel. (4. fénykép) Az utca, amelyben szülőháza állt, szintén az ő nevét viseli.

4. Decrett József emléktábla Dobrocson

Fekete Balog: szintén 1974-ben, az állami erdészeti hivatal kertjében állítottak fel egy emlékművet. (5. fénykép)

5. Decrett József emlékmű Fekete Balogon

Brezsnóbánya: itt 1966-ban halálának 125. évfordulójára egy emléktáblát helyeztek le.

Liptóújvár: az ottani erdészeti középiskola, amely az 1796-ban Wisner Ferenc által alapított hrádeki erdészeti iskola és az 1886-ban alapított liptóújvári erdőőri szakiskola örökösének vallja magát, születésének 180. évfordulóján a „Lesnicka technická škola Jozefa Dekreta Matejovie” nevet vette fel. Később, miután a technikumokat szakközépiskolákká szervezték át, az iskola nevét így módosította: „Stredná lesnická škola J.D. Matejovie v Liptovskom Hrádku” (Liptóújvári J.D. Matejovie erdészeti középiskola). Amint látható, itt a Decrett nevet – ugyanúgy, mint a róla elnevezett utcáknál, tereknél, parkoknál – már csak az ismeri fel, aki tudja, hogy D. mit takar. Ez pedig nem más, mint nacionalista okokból Decrett József személyének kisajátítása és származási múltjának meghamisítása.

Cikkem végére érve szeretném megjegyezni, tudom, hogy kényes témáról írok. Bizonyára sokan vannak, kik azt fogják mondani, hagyjuk ezeket a dolgokat, mert idézésük csak indulatokat gerjeszt. A dolgok elhallgatása vagy szőnyeg alá seprése azonban szintén nem oldja meg a dolgokat. Mi volna tehát a teendő?

Az Erdészeti Lapokat olvasva megállapítható, hogy az utóbbi években a szomszéd országok közül Szlovákiába leggyakrabban a magyar küldöttségek látogatnak. Évente több cikk jelenik meg szlovákiai szakmai tanulmányutakról, magyar erdészeti középiskoláknak szlovákiai testvériskolájuk meglátogatásáról, szlovák-magyar erdészeti tudományos intézmények kapcsolatáról és kölcsönös látogatásáról stb. Ezek a találkozások volnának legalkalmasabbak arra, hogy ha szlovák kollégáink a Felvidéki magyar erdőgazdálkodás múltjával kapcsolatban „téves adatokat” közölnek, akkor azt ott a helyszínen, minden gatlás nélkül szóvá tegyük.

„Közös múltbeli dolgaink rendezésére” talán járható út volna az is, amit az általános történelem terén egy szlovák-magyar történész vegyes bizottság már megkezdett. Ennek a mintájára miért nem ülhethének szlovák-magyar erdészettörténészek is össze, hogy kényes kérdéseket megvitatassanak? Jóakarattal, előítélet nélküli hozzáállással, biztosan többre lehetne jutni, mint amit a jelenlegi helyzet ezen a téren mutat. Az, hogy a jelenlegi helyzet nem teljesen kilátástalan, hogy szemléletváltozás ezen a téren is lehetséges, azt jól mutatja a dobrocsi őserdő esete. Mint ismeretes, a je-

lenlegi „dobrocsi őserdő rezervátumot” 1913-ban Kaán Károly felterjesztése alapján az akkori földművelésügyi miniszter, *Darányi Ignác* mint „természeti emléket” védetté nyilvánította. A szlovák erdészek mindig büszkén emlegették, hogy Szlovákiában már a 20. század elején őserdőket természetvédelem alá helyeztek (de, hogy kik, azt nem nevezték meg). Ennek következtében a híres svájci professzor, *Hans Leibundgut* egyszer „kapitális bakot” lőtt. Az „Europäische Urwälder der Bergstufe” (Bern, 1982) című könyvében ezt írja a dobrocsi őserdőről: Ezt az őserdő rezervátumot a szlovák kormány már 1913-ban

természetvédelem alá helyezte. Így született meg egy szórakozott svájci professzor jóvoltából már 1913-ban a szlovák állam.

Ezek után nagy volt a meglepetésem, mikor egy, a dobrocsi őserdőről írt tanulmányban (*Dušan Slávik* a kolektív „Dobročský Prales” Zvolen, 2002) a védetté nyilvánítás hiteles történetét olvashattam. Ebben a tanulmányban nemcsak a védetté nyilvánítás eredeti magyar nyelvű miniszteri rendelete van leközölve, hanem annak szlovák fordítása is. Ezenkívül a védetté nyilvánítás kezdeményezőjét, Kaán Károlyt is megnevezték.

Abban a reményben, hogy ez a „jóvátevés” nem egyedüli eset marad, igaz szándékkal kívánok a jövőben a szlovák és magyar erdészek között kollegiális jó viszonyt.

Végül szeretnék köszönetet mondani azoknak a szlovák kollégáknak, akik ehhez a munkámhoz forrásanyagot adtak, (tették ezt annak ellenére, hogy mindig megmondtam, magyar származású, Németországban élő erdész vagyok) és azoknak a magyar nemzetiségű szlovák állampolgároknak, akik egyes szlovák nyelvű szövegek fordításában segítségemre voltak.

Függelék a Decrett József a szlovák erdészettörténet-írás tükrében című cikkhez

A cikkben foglaltak után feltehető a kérdés, helyes volt-e az új egyesületi díj megnevezésénél, hogy Decrett József személyére esett a választás? Igen, mert Decrett József életének és munkásságának a megítélésében egyáltalán nem változtat az, hogy egy másik nemzet erdészei is őt választották szakmájuk példaképévé. Legfeljebb csak az bírálható, ahogy ennek megokolása történt.

Bírálat illeti azonban az OEE vezetőségét is azért, mert az új díj alapításánál a sokat hangoztatott „tő mellett dolgozó erdészek” (akik számára a díj alapítatott) véleményét nem kérte ki. Illetve kikérte, de válaszra nem adott időt. Azért nem, mert *Kertész* már idézett 2006. novemberi cikkében ezt írja: „Minden tagtársam véleménye érdekelt, akit ez az ügy foglalkoztat, ... várva a válaszokat, véleményeket...” Válaszadásra azonban sem idő nem jutott, sem értelme nem lett volna, mert mire a tagok az E.L. novemberi számát megkapták (én pl. december közepén), akkorra az elnökség a Decrett-díj alapítására már határozatot hozott (lásd a 2006. nov. 24-iki elnökségi gyűlés jegyzőkönyvét). Ezután pedig a 2006. dec. 8-ára összehívott Küldöttközgyűlésen az elnökség által előterjesztett új díj alapítását a jelenlévő 29 küldött egyhangúlag megszavazta. A Küldöttközgyűlés jegyzőkönyvéből még az is megtudható, hogy a lehetséges 70 küldött közül csak 29 volt jelen. Ezért, hogy a Küldöttközgyűlés határozatképes legyen, ugyanaznap még egyszer össze kellett hívni. Miért volt erre a nagy sietségre szükség, annak csak az elnökség a megmondhatója.

Egy biztos, hogy a nagy sietség a tájékozottság rovására ment. Mulasztás volt

az elnökség részéről az is, hogy nem közölte a tagsággal azon személyek nevét, akiket Decrett Józsefen kívül a díj elnevezésére szintén javasoltak. Hasonlóképpen tudatni kellett volna a tagsággal azt is, hogy a szlovák erdészettörténet és erdészeti közigazgatás Decrett József személyét magának kisajátította. Megjegyzendő volna még az is, hogy egyes, Decrett József személyéről és munkásságáról a már idézett cikkekben közölt adatok nem felelnek meg a tényeknek. Melyek ezek az állítások.

Decrett József középfokú végzettséggel rendelkezett.

Schmotzer a díj elnevezésével kapcsolatban a következőket írja: „Célunk volt, hogy középfokú végzettséggel rendelkező személyt találjunk. *Kertész József* tagtársunk kutatásainak köszönhetően jutottunk el Decrett József személyéhez.”

D. J. nem rendelkezett középfokú erdész végzettséggel. Egyszerűen azért nem, mert az 1790-es években középfokú végzést adó erdészeti tanintézet még nem létezett.

Kaán Károly szavai után: „Decrett József mint autodidakta fogékony eszével és szívós kitarásával kiválóan kiképezte magát.” Ha a díj elnevezésénél tényleg a középfokú végzettség lett volna mérvadó, akkor pl. *Muck Endre* vagy *Schberg Lőrinc* jöhetett volna számításba.

„1825-ben elsőként alkalmazza és vezeti be hazánkba a keresztvágó fűrész használatát.” (*Kertész*, a már idézett cikkében.)

A fűrész használatáról *Lesenyi* ezt írja: a Székelyföldön már az 1600-as évek közepén általánosan használt eszköze volt a fatermelésnek. Majd idézi *Orosz-begyi Mihály*: Az fenyőefának hasznos

voltáról... című munkáját. (*Lesenyi F.*: Erdészeti szakművelődésünk és felsőbb erdészeti szakoktatásunk történelmi alapjai. Sopron, 1940.)

Kaán a fűrész bevezetéséről a következőket írja: Decrett József „kieszköztelte felsőbbsege engedélyét ahhoz, hogy Stájerországból erdőmunkásokat hozathasson, akik a Zólyom megyei erdőmunkásokat az új döntési módra és a fűrész használatára betaníták.” Tehát, ha egyáltalán, akkor csak Zólyom megyében vezette be először Decrett József a fűrész használatát és nem egész Magyarország területén.

Ezenkívül tudott, hogy Mária Terézia erdőrendtartása (1769) is javasolja fakitermelésnél a fűrész használatát. Hasonlóképpen 1770-ben Massenbach a Bánátban. Szinte hihetetlen, hogy Erdélyen kívül 55 éven keresztül más országterületeken ezen a téren nem történt volna semmi. Érdekesség szempontjából megemlíteném, hogy Bolyai Farkas ú. „Erdészeti csonka munkájában” (1820) szintén értekezik a fűrész fakitermelésénél való használatáról. Erről a tövi vágásról való fejezetben így ír: „A vén tőkéket pedig arra való fűrészszel kell tőből levágni, sőt ha a fa megéri a fáradságot, tövét is ki kell ásnia...”

„Magyarországon elsőként 1813-ban kezdi el a letarolt erdőterületek, kopárok mesterséges fásítását.” (*Kertész*, a már idézett cikkében.)

Letarolt erdőterületek, kopárok mesterséges fásítása Magyarországon először nem a Felvidéken, hanem a Bánságban kezdődött. (Lásd *Lesenyi* már idézett művét)

Ezenkívül nemcsak a besztercebányai, hanem a többi nagy kamarai birtokon is folytattak már ebben a korszakban mesterséges erdőösztést. Kétségtelen azonban, hogy jóval szerényebb keretek között mint Besztercebányán.

„Az első magyarországi csemetekertek létrehozója”. (Lásd Schmotzer már idézett cikkét.)

Csemetekertek (faiskolák) létesítéséről már az idézett Mária Terézia-féle „Erdőrendtartás” is rendelkezik. Előírja, hogy meggyenként faiskolákat létesítsenek és ebből a lakosság szükségletét is fedezzék. Ezenkívül már a 19. század elején létesített erdészeti tanintézetek: Kismarton 1804, Keszthely 1806.,

Selmec, 1808, is rendelkeztek csemetekertekkel.

Hasonlóképpen nem képzelhető el, hogy főnemeseink hatalmas birtokain, a 18. század közepétől kezdve létrejött francia és angol kertek (parkok) néha több kilométeres fasorokkal, csemetekertek nélkül megvalósíthatók lettek volna.

Ezek a „helyreigazgatások” azonban nem kisebbítik Decrett József munkásságának érdemeit. Azt, amit a Felvidék

erdeiért és az ezekben dolgozó emberekért tett, az tényleg korának nagy erdészei közé emeli őt.

Ezért remélhető, hogy a róla elnevezett új egyesületi díj jobban segíti emléket megőrizni a magyar erdészek körében is, mint ez eddig történt.

A tanulmányt kutatta, összeállította és a fotókat készítette:

Leipold Árpád
erdésszörtörténelem-kutató

Könyvismertetés

A Duna és a Tisza szorításában A 2006. évi árvizek és belvizek kronológiája

A 2006. évi dunai és tiszai árvizek, valamint a velük társult belvizek rendkívüli próbatétel elé állították – más, önfeláldozóan küzdő szervezetek és a lakosság mellett – a magyar vízügyi szolgálatot is. Az árvédelmi szervezet folyamatosan jól vizsgázott: rengeteg, előre nem látható nehézséget leküzdve sikerült a gátak között tartania a kiönteni készülő folyókat. Részesei voltak ennek a védelem irányítói, a gátakon gyors döntéseket meghozó tapasztalt szakemberek, a töltéseket felvigyázó gátőrök és segédek, a védelmi központokban az információkat elemző, döntéseket előkészítő mérnökök, munkatársaik, s kívülük is még sok mindenki.

Az árvízvédekezés egyéves évfordulójára a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Vízügyi Szakállamtitkársága gondozásában, népes közreműködői gárda munkájaként, dr. Szlávik Lajos szerkesztésében egy háromszáz oldalas reprezentatív kiállítású könyv jelent meg. Ez a kiadvány a küzdelmes munkát megőrkítve tiszteleg az árvízvédekezést irányító és zömmel végrehajtó vízügyi szolgálat dolgozóinak előtt.

A könyv – a bevezetője szerint – nem a szakmai-tudományos elemzést és értékelést tűzte ki célul, hanem döntően ismeretterjesztő jelleggel szándékozik felidézni, nyomon követni és dokumentálni a történeteket. A kötet szerkesztését tehát alapvetően az események időrendje határozza meg. A történések

adatait, mozaikdarabkáit „vízügyes szemmel” összerakosgatva, földidézhető két nagy folyónk, a Duna és a Tisza árvízének kialakulása, a védekezés szerkezetének eseményeinek egymásutánja, s

mindez sok képpel, magyarázó ábrával, táblázattal, híradásokkal, történeti példákcal, grafikonokkal és térképekkel, a pusztító áradat elszomorító és az emberi helytállás felemelő példáival illusztrálva – úgy, ahogy az akkori napok krónikásai rögzítették.

A szerkesztő a közölt adatok szakszerűségét mindennél fontosabbnak tartotta, attól a meggyőződéstől vezérelve, hogy évek múlva talán ez a kiadvány lesz az utókor egyik forrásmunkája az árvíz eseményeinek földidézésében, megismerésében, egyes összefoglaló adatok nagyságrendjének megítélésében.

A könyv oldalain megismerhetjük az árvízi és belvízi események megannyi részletét, az időjárási helyzetektől a vé-

delmi szervezetek tevékenységéig, az árvizeket kiváltó okoktól a jelenségek lefolyásának áttekintésén át egészen a védelmi művekben keletkezett károk helyreállításának eseményeiig. A 2006. évi árvizek és belvizek időrendbe szedett eseményeit kiegészítik a legfontosabb vízkárelhárítási szakkifejezések fogalommagyarázatai, a vízügyi létesít-

mények adatait összefoglaló táblázatok és térképek, árvíz- és belvíztörténeti leírások és fényképek, a védekezési munkák által érintett számos település rövid bemutatása.

A könyv függelékében megtalálható annak a csaknem háromezer vízügyi dolgozónak a neve és védelmi beosztása, akik az állami vízügyi szolgálat dolgozójaként, vagy oda kirendelve, az Országos Műszaki Irányító Törzs, valamint a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok szervezeti keretében vettek részt az árvízi védekezésben és – vala-

milyen szinten – e hatalmas védelmi munka szervezői és vízügyi irányítói voltak, a gátőröktől a védelemvezetőkhig. Mindenki nem kaphatott kitüntetést, de minden közreműködő megérdemli, hogy megemlékezzenek a munkájáról. Ez a könyv – amelyet valamennyien megkaptak – valamennyiük számára a megbecsülés, a megtisztelés jele, hogy kései utódaik is büszkén emlegethessék őket, mint a 2006. évi árvízi és belvízi események elleni eredményes, embert próbáló küzdelem cselekvő részeseit.

A könyvek – korlátozott példányszámban – kereskedelmi forgalomba is kerülnek, megvásárolhatók 2.500 Ft-os bruttó áron. Érdeklődni a szlavik@hu.inter.net címen lehet.

Szlávik Lajos

A szelídgesztenye rovarvilága

Rovarok és a szelídgesztenye... Kinek mi jut erről az eszébe? Tíz emberből kilencnek a „kukacos” gesztenye (1. ábra). A bonyodalmak már itt elkezdődhetnek, hiszen nem mindegy, hogy milyen „kukac” is van abban a bizonyos gesztenyében... De erről majd a megfelelő helyen és időben.

1. ábra

Miután felkérést kaptam, hogy az év fájának rovarvilágáról rövid összefoglalót írjak, több-kevesebb rendszerességgel felkerestem a soproni botanikus kertben, illetve a környező erdőkben található gesztenyefákat, hogy néhány rovar megörökítsek „munka” közben. Nem jártam túl sok szerencsével. Míg a szomszédos kocsányos tölgyön hemzsegték a sodrómolyok, és a gyertyánon az araszoló hernyók tucatjai adtak egymásnak találkát, a szelídgesztenye fényeszöld, érintetlen levelei illegették magukat előttem a gyenge szélben. Az idő előrehaladtával (most mikor e sorokat írom éppen negyven fok van árnyékban...) azonban már nagyobb szerencsével jártam és végül is összeállt a kép a szelídgesztenye rovarközösségéről.

A faj rovarvilágát alapvetően a tölgyekkel való közeli rokonság, illetve a mediterrán eredet határozza meg. Jelentős mennyiségű specialista, de nagyszámú generalista rovar is elfogyaszta különböző részeit. Az erősen polifág rovarokat (pl. gyapjaslepke, gyűrűspille) itt nem sorolom fel, még akkor sem, ha a tölgyekkel való rokonság esetleg ezt indokolná is.

A szelídgesztenye, főként a nyugati országrészben, jelentős elegyaránnal képviselteti magát a hazai erdőkben. Ennek ellenére a rajta előforduló rovarközösséggel elsősorban nem az erdészeti, hanem a mezőgazdasági/kertészeti entomológusok foglalkoztak. Közülük is ki kell emeli *Bürgés Györgyöt, Gál Tibort és Eke Istvánt*, akik több szempontból is elemezték a gesztenyén előforduló rovarok faji összetételét, jelentőségét. Vizsgálataikat az akkori „Gesztenyevédelmi laboratórium” kereteiben végezték, ami időközben megszűnt ugyan, de eredményeik azóta is iránymutatók. Indokoltá tette egy ilyen speciális intézmény létrehozását, hogy az 1980-as években közel 2000 ha ültetvényszerű szelídgesztenyes volt hazánkban, ami manapság már csupán néhány száz hektárra zsugorodott.

Lombozaton és hajtáson előforduló fajok:

Természetesen a szelídgesztenyén is találhatunk tetveket. A levéltetvek (*Aphidina*) közül a szelídgesztenye-levéltetű (*Myzocallis castanicola*) ritkán szaporodik el olyan mennyiségben, hogy jelentőséggel bírna. A növénytetvek csoportjából (*Sternorrhyncha*) egy liszteskefajt (*Pealius quercus*) kell kiemelni. A pajzstetvek (*Coccoidea*) csoportjából több faj is megjelenhet (pl. *Phenacoccus aceris*, *Chionaspis lepinyei*, *Parthenolecanium rufulum* vagy a behurcolt kaliforniai pajzstetű – *Quadraspidiotus perniciosus*), de ezek is csak ültetvényes vagy ültetvényszerűen kezelt állományokban jelentősek.

A bogarak rendjéből a fiatalabb fászkákon jelentős lombvesztést okozó, de az idősebb fákra is gyakori lombormányosok a legfontosabbak. A *Phyllobius* (*P. viridiaeris*, *P. argentatus*, *P. incanus* stb.), a *Polydrosus* (*P. marginatus*, *P. undatus*, *P. sericeus* stb.) és a *Strophosomus* (*S. melanogrammus*) nemzetség fajtái az egyes helyeken változó összetételben jelennek meg. Gazdasági jelentősége e népes társaságból csupán néhányának van. Elsősorban fiatal fászkák leveleit fogyasztják, bár kártételük jelentősen emelkedett az utóbbi években (tölgy-erdősítésekben is).

Több lepkefaj hernyója is szívesen fogyasztja a gesztenye leveleit. Ide sorolható a sárgafoltos púposzövő (*Phalera bucephala*), amely polifág

ugyan, de kifejezetten szereti a szelídgesztenyét, főleg annak ültetvényszerűen ültetett állományait.

A levélaknázók csoportjából is sok faj készíti aknáit a szelídgesztenye leveleiben. A leggyakoribb faj a tölgyaknázó sörtésmoly (*Tischeria ekebladella*), de más *Tischeria* és *Lithocolletis* fajok (pl. *T. dodonea*, *L. messaniella*) aknáit is igen gyakran megtalálhatók velük együtt. Érdekes lenne alaposabban megvizsgálni a tölgyeken, illetve a szelídgesztenyén aknákat készítő populációk jellemzőit. Lehet, hogy morfológiailag hasonló, de viselkedésüket és biológiájukat tekintve erősen különböző változattal találkozunk. A *T. ekebladella* esetén az akna a levél felszínén található (2. ábra). Az évente kifejlődő két nemzedék hernyói itt is bábozódnak. Tömeges elszaporodásra hajlamos.

2. ábra

Természetesen az igen népes aknázómolyok (a fent már részletezett Tischeridae család tagjain túl) csoportjából is több, a gesztenye leveleiben aknákat készítő fajt találhatunk (pl. *Bucculatrix demaryella*, *B. ulmella*, *Phyllonorycter messaniella*, *Spulerina simploniella*), de igen alaposan kell kutatnunk a fellelhető aknák után, mert egyik faj sem tömeges. A zsákhordó molyok családjából (*Coleophoridae*) is több faj táplálkozik a gesztenye leveleivel (*Coleophora anatipennella*, *C. lutipennella*, *C. paripennella*).

Szintén szívesen fogyasztja a szelídgesztenye lombzatát a bagolylepkek közül a hazánkban mindenhol gyakori juhar-bagolylepke (*Acronicta aceris*), amely a nevével ellentétben nem csak juharokon fordul elő.

De nem csak bogarakat és lepkéket találhatunk a leveleken. A levél és ter-

* NYME Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

méskezdeményeken, majd később a leveleken jelenik meg a gesztenye-gubacsdarázs (*Dryocosmus kuripbilus*). A faj eredeti hazája Dél-Kína, ahonnan behurcolták Japánba, az Egyesült Államokba és Európába is. Hazánkban még nem mutatták ki a faj jelenlétét, de olaszországi felfedezése óta (2002) gyorsan terjed és nagy valószínűséggel hamarosan hozzánk is megérkezik.

Kéregben és fában

Főként a fiatal (2-3 éves) hajtásokon szívogat a szelidgesztenye-kéregtetű (*Lachnus longipes*). A szívások nyomán a hajtás megvastagszik, dudorok keletkeznek, és az ág gyakran el is törik. Hasonló kárképet hagy maga után két további rovarfaj: az egyik az amerikai bivalykabóca (*Stictocephala bisonia*), a másik a tölgy-kéregtetű (*Lachnus roboris*), amelyek nem túl gyakran, de előfordulnak a gesztenyéken is. A kéreg külső rétegeiben a kéregmoly (*Enarmonia woerberiana*) hernyójával is találkozhatunk.

A kétpettyes karcsúdíszbogár (*Agrilus biguttatus*) – a hazai bükkösekben az utóbbi években tömegesen megjelenő zöld karcsú díszbogár (*Agrilus viridis*) közeli rokona – a legjellemzőbb díszbogár faj a szelidgesztenyén.

A kéregben költő szűrbogarak közül a tölgykéreg-szű (*Scolytus intricatus*) rövid (max. 2 cm), a rostokra mindig merőleges anyamenetét és az ebből kiinduló hosszú álcamenetét találhatjuk meg a leggyakrabban a kéreg alatt (3. ábra). Általában egy nemzedéke van évente, de a több testvér-generáció, illetve a kedvező években kifejlődő második nemzedék miatt gyakorlatilag mindig találkozhatunk friss rágásképpel és valamennyi fejlődési alakjával.

3. ábra

Elsősorban fiatalabb fácskák farészében találjuk meg a púpos szű (*Xyleborus dispar*) meneteit. Erdemes megjegyezni, hogy bár ebben az esetben is, mint a legtöbb szűnél, másodlagos kártevővel van dolgunk, ültetvények létrehozásakor azonban nagyszámú csemetét pusztíthat el a faj. A frissen kivágott vagy esetleg szél által kidöntött fában, különösen a vastagabb részekben, gyakori a törzsszű (*Platypus cylindrus*).

A lebontási folyamat előrehaladtával aztán egyre több rovarfaj jelenik meg. Ide lehet sorolni az ázsiai eredetű, de manapság már kozmopolita fajként nyilvántartott barna szíjácsbogarat (*Lycytus brunneus*), vagy az elhaló ágakon megjelenő különböző csuklyásbogarakat (*Sinoxylon* és *Xylopertha* fajok), melyek néha nem kis fejtörést okoznak a fák tulajdonosainak.

A cincérek népes seregéből eddig közel ötvenet neveltek már ki a Castanea törzs-, illetve ágdarabjaiból. A következő fajok keresik fel előszeretettel a szelidgesztenye különböző vastagságú részeit: hegedülő cserecincér (*Prionus coriarius*), tövises cincérek (*Rbagium* fajok), tarkacsápú karcsúcincér (*Rutpela maculata*), kis hőscincér (*Cerambyx scopolii*) (4. ábra), vércincér (*Purpuricenus kaebleri*), kis cincér (*Gracilia minuta*), kék korongcincér (*Callidium violaceum*), piros korongcincér (*Pyrrhidium sanguineum*), változó korongcincér (*Phymatodes testaceus*), bársonyos darázscincér (*Plagionotus arcuatus*), darázscincér (*Clytus arietis*) és a gyászscincér (*Morimus asper funereus*). Ezek egytől egyig polifág fajok, de a kedvelt gazdanövények között megtalálható a gesztenye is.

Termésben

Nagyon valószínű, hogy a termésben előforduló rovarokkal került a legtöbb ember a legközelebbi kapcsolatba (magyarul megette őket...). A két fő csoport az ormányosok és a molyok, melyek ráadásul gyakran együttesen lépnek fel.

Az ormányosok a *Curculio* (korábban *Balanus*) nemzetségbe tartoznak, és az ide tartozó fajok (*C. elephas*, *C. glandium*, *C. nucum* stb.) rendelkeznek ugyan fő gazdanövénnyel (sorrendben: gesztenye, tölgy, mogoró), elég jelentős opportünizmust mutatnak azonban a gazdanövény kiválasztásának tekintetében. A fajok elkülönítése morfológiai bélyegek (ormány hossza, pajzsocska alakja, szárnyfedő íveltsége...) alapján lehetséges ugyan, de szakember számára sem túl egyszerű feladat.

4. ábra

Életmódjukra jellemző, hogy a kikelő nemzők rövid táplálkozási rágást végeznek a gazdanövény levelein. Párosodás után a nőstény bogár petecsatornát készít a fejlődő terméskezdeménybe, és abba rakja le petéit. A kikelő álcák teljesen elfogyaszthatják a termés belsejét (5. ábra). A fertőzött gesztenye többnyire lehullik, és látszik rajta a kerek nyílás, amin keresztül az álca a talajba vonul bábozódni. Az álca így is telel át, akár több évet (max. 3) is eltölthet itt. Előfordul a nemzők áttelelése is. Az álca tavasszal alakul át bábbá (6. ábra). Az ormányosok nem csak a peterakásukkal okozhatnak kárt. A nemzők előszeretettel lyuggatják ki a rügyeket és a levelek főerét is.

5. ábra

A molyok csoportja is több fajt takar: tölgymakkmoly (!) (*Laspeyresia splendana*), mogorómoly (*L. amplana*), korai gesztenyemoly (*Pammene fasciana*), de találhatunk még sok más, a *Tortricidae* családba tartozó molyt (pl. *Strophedra* fajok) is. Életmódjukra általában az egy generáció jellemző. A

	JAN.	FEB.	MÁR.	ÁPR.	MÁJ.	JÚN.	JÚL.	AUG.	SZE.	OKT.	NOV.	DEC.
A												
B												
N												
P												
Á												
B												
N												

6. ábra. Ormányosok (*Curculio* fajok) fejlődésmenete

	JAN.	FEB.	MÁR.	ÁPR.	MÁJ.	JÚN.	JÚL.	AUG.	SZE.	OKT.	NOV.	DEC.
A												
B												
N												
P												
Á												
B												
N												

7. ábra Molyok (*Tischeria* fajok) fejlődésmenete

nemző nyár közepén rakja le egyesével a terméskezdeményekre a petéit. A kikelő hernyók berágják magukat a termésbe, és akárcsak az ormányosbogarak, teljesen el is fogyasztathatják azt. A talajban, gubóban telelnek át. A következő év tavaszán bábozódnak (7. ábra). Tömeges fellépésük esetén ők is jelentős termés kiesést okozhatnak.

A két csoportot legkönnyebben a termésben talált „kukac”, illetve a kikelő nemző röpnnyílása alapján lehet elkülöníteni. Az ormányosok esetében az álca has felé görbülő, lábatlan, csontszínű; a

gesztenyében található ürülék apró szemcsés, lisztes, szövedéktől mentes; a kibújási nyílás kerek. A molyok esetében a hernyó fehéres színű, világosbarna fejjel, jól kivehető lábakkal; az ürülék vékony szálakkal átszőtt, a kibújási nyílás ovális.

A termésben kifejlődő ormányosok és molyok nem csak a tartalék tápanyag egy részének elpusztításával okoznak kárt, hiszen gyenge kártétel (1-2 álca/termés) esetén a gesztenye még ki tud csírázni. A kibújási helyek kaput nyitnak másodlagos kórokozónak (pl.

penészgombák), melyek jelentősége különösen tárolás esetén kiemelkedő.

Itt kell megemlíteni, hogy a gesztenye termése igen kedvelt a kisebb (rágcsálók) és nagyobb termetű (vaddisznó) emlősök között, de ezek ugye nem a rovarokhoz tartoznak...

Gyökéren, gyökfőn

Specialista gyökérvetőről nincs tudomásunk. Azok a fajok – például a cserebogár pajorok, pattanóbogarak álcái (drótféreg) – melyek a tölgyeket is elfogyasztják, megtalálhatók a gesztenye gyökfői, illetve föld alatti részein is.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a szelídgesztenye a közeli rokon tölgyekhez hasonlóan igen gazdag rovarközösségnek ad otthont (több mint háromszáz fitofág rovar!). Az előforduló rovarok a legtrikább esetben okozzák a gazdanövény pusztulását (ellentétben a gesztenyén előforduló kórokozókkal!), jelentős mértékben hozzájárulnak a hazai gesztenyeegyes lombfodók faji sokféleségéhez. Gazdasági szempontból egyedül a termésben előforduló ormányosbogarak és molyok bírnak jelentőséggel, azok is inkább csak az ültetvényeken és szaporítóanyag-termelő állományokban.

A legősibb fa

Egy nemzetközi kutatócsoportnak sikerült megfejteni egy több mint száz éves rejtélyt, ami egyúttal képet ad a Föld talán legősibb, 385 millió évvel ezelőtti erdőt alkotó fáiról.

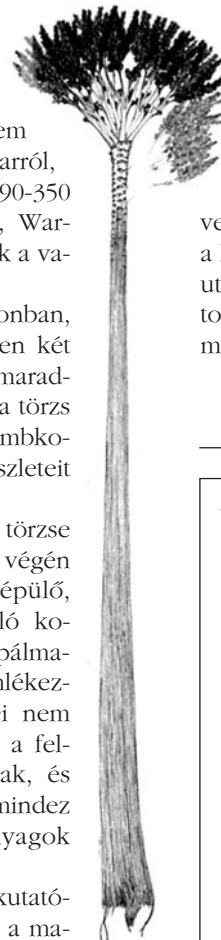
E fák első fosszilizálódott maradványait még az 1880-as években fedezték fel egy pusztító árvíz után a New York állambeli Gilboában. A kőületek azonban csak a fatörzsek maradványai vol-

tak, így azok alapján nem lehetett képet alkotni arról, milyenek is lehettek a 390-350 millió évvel ezelőtti élt, Warrieza névre keresztelt fák a valóságban.

Két évvel ezelőtti azonban, szintén Gilboa közelében két újabb megkövesedett maradványt találtak, amelyek a törzs mellett már az ágak, a lombkorona és a gyökérzet részleteit is őrizték.

A 8 méter magas fák törzse hosszú és egyenes volt, végén vastagabb ágakból felépülő, legyezőszerűen szétnyíló koronával - némileg a mai pálmákra és páfrányokra emlékeztethetett. A fa gyökerei nem nyúltak mélyre, hanem a felszín közelében maradtak, és kevésbé ágaztak szét: mindez korlátozhatta a tápanyagok felvételét.

Christopher Berry, a kutatócsoport vezetője szerint a ma-

radványok sokat segíthetnek az ősi ökoszisztéma rekonstrukciójában. Megerősítheti azokat a feltételezéseket, miszerint az első erdők létrejöttét követően klimatikus változások következtek be: az erdők széndioxidot vontak ki a légkörből, s növelték benne az oxigén részarányát: ez a hőmérséklet csökkenését vonta maga után, és a légkör összetételének fokozatos változását, így a Föld egyre inkább a maihoz hasonlóvá vált.

(*Nature, az Élet és Tudomány nyomán*)

Egy Gilboában talált megkövesedett fatörzs

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

A kaszói 19/F erdőrésztlet

A Kaszói HM Erdőgazdaság és a Sashalmi házaspár szíves invitálásnak tettem eleget, amikor az ott folyó erdőművelési munkák egy részét megsejmelhettem. Valóban nem mindennapi látvány fogadott. A 8,9 hektáros területen az elmúlt évben – köszönhető a

kiemelkedő makktermésnek és a kerítésnek – teljes felújításra kerülhetett sor. A terület gazdája, Edit asszony ka-lauzolt végig a területen. Mint elmondotta, már nyáron látszott, hogy jelentős makktermésre számíthatnak. Az aljnövényszet teljes tisztítása után került sor a véghasználatra, amit ők „makkra vágásnak” hívnak. A 4000 m³ nettó fa-tömeg elszállítása után teljes vágástaka-rítást végeztek. tavasszal a makk csírá-zása után a lágyszárúak visszaszorításá-ra enyhe vegyszerezést alkalmaztak. Ezzel a módszerrel megvédhető volt a hektáronként közel egymillió kocsá-nyostölgy-csemete életképes fejlődése. A csapadékmentes nyár miatt fellépő lisztharmat ellen kétszeri permetezé-sel védték meg az újulat gyengülését. A védelemhez hozzá tartozott a térség-ben elengedhetetlen kerítésépítés is. Ottjártamkor Edit asszony a területen foltokban erősen felverődő seprűzanót irtását végeztette. Az volt a benyomá-som, hogy úgy védi ezt a közel 10 hek-táros területet mindenféle károsító el-

len, mint anya a gyermekét. Tény, hogy kevés ilyen erdőfelújítást láthatunk szerte e hazában. De hogy nem vélet-len szakmai hozzáértése, bizonyítják a kerületében található közel tízéves, ha-sonló eredményességgel felújított er-dőrésztletek. Minden bizonnyal az erdő-gazdasághoz látogatók egyik állandó bemutatóhelye lesz az elkövetke-zendő években a 19/F erdőrésztlet, melyről a szavak helyett beszéljenek fényképek.

Pápai Gábor

Fotó: **Sashalminé Németh Edit**

Nyári disputa az ökoturizmusról

A berlini Német-Magyar Társaság támogatásával június 28 és július 1 között került megrendezésre az első „Szolnoki nyári disputa az ökoturizmus jegyében”

A rendezvényt német részről Roland Migende erdőtanácsos, erdészeti egyesületünk tiszteletbeli tagja, magyar részről pedig Dósa Gyula erdőpedagógus szervezte.

Húsz fő vett részt térítésmentesen a négynapos programon, melynek kiemelt témái a következő témaköröket érintették:

– Az első napon a fenntartható fejlődés ökológiai és ökonomiai alapjairól, feltételeiről, a klímaváltozásról globális és helyi szinten, alternatív energiák bevezetéséről és hasznosításáról, ezek hatásvizsgálatáról, valamint a biodiverzitás jelentőségéről tartotta Migende erdőtanácsos úr bevezető előadását, melyet bátran vitaindítónak is mondhatunk, mivel az egybegyűlt erdészek, turisztikai és vízügyi szakemberek, pedagógusok, természetvédők, tanárok véleménye elég széles skálán mozgott, főleg lehetőségeinket és kötelességeinket tekintve mind politikai mind szakmai téren

– A második napon „Interkulturális ismeretszerzés határok nélkül” címmel tartotta előadását Christiane Pape német

pedagógus, mely a jelenlegi német migrációs helyzetet is fémjelezte, különös figyelmet szentelve az esélyegyenlőség kialakítására és betartatására (érdekességként említeném, hogy saját osztályában Dortmundban 16 török és 2 német diák tanul, de kis túlzással minden kontinens képviselteti magát osztályában). Az előadás fontos részét képezte a nemek közötti egyenjogúságért küzdő ún.: „leader mainstreaming” elveinek ismertetése, mely új alapelveivel egyre inkább Európában is tért hódít.

– Natura 2000 magyarországi céljairól, jogi háttéréről, bevezetésének gazdasági és társadalmi hatásairól tartott Bejczy Péter erdőmérnök előadást, majd ezt követően

– dr. Tarlósi Bélának, a Hortobágyi Nemzeti Park területi felügyelőjének „Közvetlen környezetünk, a Közép-Tiszaí Tájvédelmi Körzet természeti adottságai”-t bemutató diavetítéses előadását nézhettük és hallhattuk. A nap hangulatos disputázással zárult, melyet szalonnasütéssel „fűszereztünk”

– A harmadik napon a Zöld turizmusról tartott előadást Császár Zsuzsanna, a Magyar Turizmus Rt. termékmenedzsere, majd a

– Terepi szakvezetés módszertanáról

kaphattak a résztvevők elméleti és gyakorlati ismereteket Dósa Gyula erdőpedagógustól. Ezt követően a Rákóczi-falvi Tisza-parti tanösvény terepi bejárásán hasznosíthattuk frissen tanult ismereteinket az ártéri élőhelyen. A harmadik nap állófogadással zárult, melyet Szolnok város polgármestere Szalai Ferenc is megtisztelt. A jó hangulatról hajnalig a Szeres népzenei együttes zenészei és táncosai gondoskodtak

– A negyedik nap bolygónkon kialakult ökológiai katasztrófa-helyzettel foglalkozott, vetítésre került a volt USA alelnök, Al Gore környezet és természetvédelmi munkájáról készült film, mely a globális felmelegedésről és Földünk ökológiai problémáiról szólt, egyben a politika és a gazdaság felelőségét is kiméletlenül kimondta!

Végül a négynapos program konklúziójaként a résztvevők közös állásfoglalást fogalmaztak meg a fenti tárgykörben.

Disputánk eredményeként várjuk és reméljük, hogy a természetvédelem és erdőgazdálkodás terén pozitívabb, míg az ökológiai problémák megítélésében egységesebb és erősebb lesz a helyi társadalom véleménye!!

Bejczy Péter
Fotó: **Dósa Gyula**

Bedő Albert-szobor avatása Kálnokon

Borús, csöpgörgős időben érkeztünk Kálnokra, Bedő Albert szoboravatásának ünnepségére. A falu főterén nagy volt a sürgés-forgás az ünnepséget megelőző órában. Mert ahogy ilyenkor lenni szokott, az utolsó pillanatban került minden a helyére. Daróczy András szobrász vezetésével féltucatnyian végezték az utolsó simításokat az emlékművön és kör-

nyezetén. Történelmi pillanatban érkeztünk, mert a mester és csapata, Kozma Csaba, Kozma Ferenc Dezső, Kercsuy Attila, Nagy Alpár Zsolt és Szígyártó András éppen felemelni készültek a posztamentstre a Stróbl Alajos alkotásáról készült mellszobrot. Neves erdészelnődünk nevét viselő ásványi szakiskola megjelent képviselői – kiknek kitartó munkája

eredményként kerülhetett sor az ünnepségre – elégedetten szemléltek a talapzatra állítás utolsó mozzanatát. S mintegy varázsütésre az eső is elállt. Zsúfolásig megtelt a Bedő Albert nyughelye mellett lévő templom, ahol Gödri Miklós Szabolcs, református lelkész tartott istentiszteletet. Orbán F. Dezső szuggesztív szavakkal méltatta Bedő Albert végren-

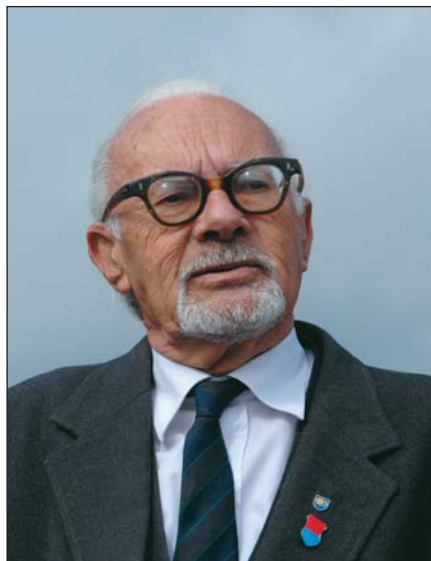
deletét, melyben az unitárius egyházra hagyományozta ingatlan vagyonát, azzal a kéréssel, hogy ápolják édesanyja sírmlékét. A méltató szavak után a résztvevők megkoszorúzták a nagy erdész sírját, ahol beszédet mondott Tamás Sándor erdésztechnikus, jogász, országgyűlési képviselő, aki szakdolgozatát Bedő Albert tevékenységéről készítette. Ezután a község főterén folytatódott az avatási ün-

nepség, melyen megjelent Ioachim Silviu polgármester, valamint az Ásotthalomról, Mezőtúrról, Csíkszeredából, Debrecenből, Sepsiszentgyörgyről, Kőröspatakról, Kálnokról és Budapestről érkezett küldöttségek, meghívottak. Beszédet mondott Orbán F. Dezső, unitárius lelképásztor, aki Bedő Albertnek az egyházhoz, a szülőföldhöz való kötődéséről szólt. Kőnya Ádám, a Sepsiszentgyörgyi Székely

Nemzeti Múzeum nyugalmazott igazgatója Bedő Albert természettudományos tevékenységének jelentőségéről és október 6-a lévén, az aradi vértanúkról emlékezett. Ormos Balázs, egyesületünk főtitkára, beszédében az egyesület kárpát-medencei régiójának kötelező elhivatottságáról, tevékenységéről tájékoztatta a jelenlévőket. Andrásiné Ambrus Il-dikó, az Ásotthalmi Erdészeti Szakiskola igazgatónője Bedő Albert szellemi hagyatékára hívta fel a figyelmet, majd ismertette a szoboravatás történetét Dankóné Simon Judith, érdi tanárnő kezdeményezésétől a mai napi avatásig, kiemelve Barátossy Gábornak az ügyben mutatott elkötelezettségét és segítségét. Dr. Krizsán Józsefné, a Mezőtúti Kaán Károly Alapítvány vezetője megajándékozta a munkában kiemelkedőket. Az ünnepélyességet fokozta az étfalvi fúvószenekar, Kató Eszter szavalata, valamint a kálnoki általános iskola tanulóiak műsora. A felemelő ünnepség azzal a reménnyel zárult, hogy jövőre ugyanitt találkozunk a Bedő Albert-emlékház avatásán.

Úgy legyen!

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

A MEGOSZ Somogyországban

A Magánerdő Gazdálkodók és Tulajdonosok Országos Szövetsége éves nagyrendezvényét 2007-ben Somogy megyében tartották. A házigazda szerepét a Mocz és Társa Magánerdészeti Kft tulajdonosa, Mocz András vállalta.

A társaság somogyszob-szentkeresztpusztai erdészeti csemetekertjében megrendezett találkozót a Bajorország erdészeti gyakorlata című konferencia volt.

A kellemes idő és a vidám konferenciasátor jó előjelnek ígérkezett a magánerdészek országos találkozásához. A minden igényt kielégítő erdészeti támaszpont igazán reprezentatív helyszínt biztosított a tanácskozásnak.

A sátor bejáratát díszítő felirat – Jelen, jövő, magánerdő – nem biztos, hogy minden résztvevőben ugyanazt a rezonanciát váltotta ki, de ez mindenkinek a magánügye. Egy biztos, a jövőben a magánerdő-gazdálkodók előtt nyílik lehetőség a bővített újratermelésre.

Luzsi József, a MEGOSZ elnöke megnyitó beszédében megállapította, hogy a szövetség a magyar erdőgazdálkodás jelentős tényezőjévé vált. Tárgyilagosan leszögezte, nem csupán kérnek és követelnek, hanem megoldási javaslatokat is letesznek a döntéshozók asztalára, hogy a gyors megoldásokat elősegítsék.

Megelégedéssel nyugtázta, hogy a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Program erdőgazdálkodást érintő jogcímeinek elfogadása és indítása közel 100 milliárdot jelent az erdőgazdálkodók számára. Ez várhatóan minőségi változást hoz a magán-erdőgazdálkodók munkájában.

Fontosnak ítélte, hogy az erdőtelepítésen kívül a már meglévő erdők fenntartása is finanszírozhatóvá váljon.

Kiemelte a szakmai színvonal emelését, és a kellő tájékoztatást. Az erdő-

törvény várható változásával kapcsolatban hangsúlyozta az erdő őrzésvédelmi kötelezettségének megszüntetését, és a saját jogú fakitermelés engedélyezését.

A MEGOSZ a közelmúltban számos témában írásbeli kérdést intézett Gróf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterhez.

A miniszter képviselőjében jelenlévő Kiss János, a Természeti Erőforrások Főosztálya újonnan hivatalba lépett vezetője válaszolt a MEGOSZ kérdéseire. (Lásd keretes anyagunkat!)

A főosztályvezető ígéretet tett, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program előírásaitól eltérően a szaknácádás nem csak hétévenként egyszer vehető igénybe, hanem minden évben. A minisztérium vezetői garanciát vállaltak az ominózus jogszabály eme téves megfogalmazásának kijavítására.

Tekintettel arra, hogy az MVH várhatóan nem tudja feldolgozni az október 15-ig beadott támogatási kérelmeket, az a gazdálkodó, akinek a pályázata eddig az időpontig beérkezik, saját felelősségére elkezdheti a telepítést, és nem számít

megkezdett beruházasnak, ami egyébként kizáró ok volna.

A minisztérium számításai szerint idén, mintegy 15 ezer hektárra vonatkozó telepítési kérelmet fogadhatnak be.

A főosztályvezető elmondta, hogy a Pénzügyminisztérium szerint az erdőtelepítésre adott támogatás is adóköteles. Az FVM álláspontja ezzel ellentétes, és úgy gondolják, az első kivétel és az ápolás tekintetében van esély arra, hogy ezek ne képezzenek adóalapot. A jövedelempótló támogatás ellenben mindenképpen adóköteles.

Az abiotikus károknál lehetőség adódik az erdészeti potenciál helyreállítására támogatás igénylésére. 2008-ban nyílik reális lehetőség a kifizetésekre.

Kiss János arról tájékoztatta a hallgatókat, hogy folyamatban van egy nemzeti kárenyhítési rendszer kidolgozása.

Az integrációs támogatásokra rendelkezésre áll a pénz az MGSZH-nál, lapunk megjelenésekor várhatóan már folynak a kifizetések.

Az uniós társfinanszírozott támogatások kifizetése az MVH szűk keresztm-

szete miatt csúszik. A feldolgozás megkezdődött, a pénzt októberre ígérjük.

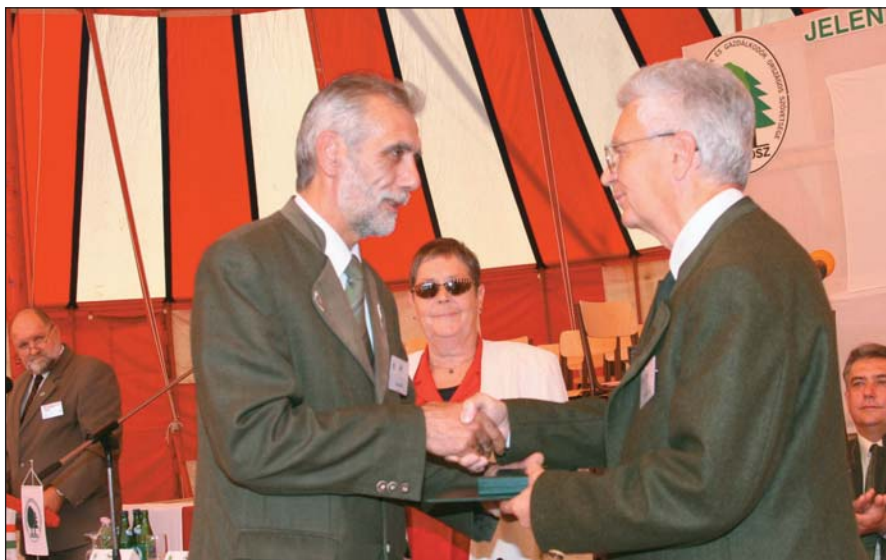
Az Erdőtörvény módosításával kapcsolatban a főosztályvezető elmondta, hogy a parlament idei tervében nem szerepel a tárgyalása. A kormány viszont a közeljövőben napirendre tűzi a módosítás koncepcióját. Ebben szerepelnek a MEGOSZ észrevételei is. Várhatóan 2008. első felében kerül az Országgyűlés elé a javaslat. Ezt, a január elsejétől megszűnő erdőfenntartási járulékok is sürgeti.

A kérelmekkel kapcsolatos adminisztratív terhek csökkentését nem ígérte Kiss János, mert a szakhatóság kapacitása kisebb lett. A papírmunka egyszerűsítése érdekében várhatóan alaplappal vezetik be, amelyet minden támogatásnál ki kell tölteni.

A szakirányítást kétféle módon kívánják támogatni: a szaktanácsadási rendszerrel, valamint az integrációt nemzeti forrásból. A kettő között nem lehet átfedés: a szaktanácsadás a tervezést, az integráció pedig az üzemvezetést, a terepi munkát segíti.

A főosztályvezető a 2008. évi költségvetést még nem ismeri, így a várható támogatási összegekről nem tudott tájékoztatást adni. Az biztos, hogy 2010-ig minden nemzeti támogatást ki akar fizetni a kormány. A terveik szerint 2008-ban és 2009-ben csak a befejezett erdőültetések után fizetnék ki a támogatásokat.

Az egyik de minimis támogatási forrásról szólva elmondta, hogy 2005. évi adók 1 százalékból befolyt 216,2 millió forint felosztásához szükséges rendelet a közelmúltban született meg. A 2006. évi adófelajánlásból pedig mintegy 247 millió érkezett be. A főosztályvezető kiemelte, hogy a társadalom igényli a támogatások felhasználásával

kapcsolatos részletes tájékoztatást. A témához kapcsolódóan hangsúlyozta, hogy ezt a támogatási lehetőséget a civil társadalmi csoportok harcolták ki.

A vidékfejlesztési támogatás kifizetési jogcímeiről a közeljövőben születik döntés – fejezte be tájékoztatóját Kiss János.

Nádas József, az MGSZH Kaposvári Erdészeti Igazgatóságának vezetője áttekintette az erdészeti igazgatás megyei történetét, és elmondta, hogy jelenleg a 28 munkatárs 12 ügyfélfogadási irodát működtet. A kilenc erdőfelügyelő egyenként 20 ezer hektár erdő ellenőrzését látja el. A fakitermelési lehetőség 400 ezer köbméter, de legfeljebb 280 ezer köbmétert termelnek ki évente. Megállapította, hogy ahol beindult az integráció, ott látványosan csökkent a rendezetlen erdők aránya. A megyében, a következő években mintegy 26 ezer hektár erdőültetésre nyílik lehetőség. Végezetül bíráló szavakkal illette a túl magas vadléttszámot, a 2500 kilométernyi vadkerítést, és hangsúlyozta, hogy növelni kell a kilövést.

A MEGOSZ elnöksége Bartha Pál nyugalmazott erdőmérnöknek ítélte a 2007. évi Rimmler Pál emlékérmét. Bartha Pál az ötletgazdája az integrátori hálózatnak, és elévülhetetlen érdemeket szerzett a magánerdő-gazdálkodás szakirányítása megteremtésében.

A kitüntetett erdőmérnök a Forest-Press-nek elmondta, hogy annak idején a minisztériumban nem kis ellenállásba ütközött a magánerdők legitimálásának elfogadtatása.

A sajtótájékoztatót követően került sor a bajor erdészeti szakemberek előadásaira.

A konferenciát levezető Klemencsics András előjáróban megállapította,

hogy megítélése szerint a rendszerváltozáskor elkezdődött folyamat mintegy felénél tart. A bajorokkal sok hasonlóság és a hagyományosan jó kapcsolatok kötnek össze bennünket.

Jürgen Bauer (Cluster Forst und Holz in Bayern) összefoglalta a bajor erdők adatait, és megjelölte az ottani szakemberek által kívánatosnak tartott célt, az elegyes erdők létrehozását. A 700 ezer tulajdonos által birtokolt magánerdők több mint a felét teszik ki a bajor erdőterületnek, és a többségük 200 hektárnál kisebb. Az erdőtulajdon általában családi hagyományon alapul, a jelenlegi birtokosok nagyapja is többnyire erdőgazda volt. A legtöbbjük úgynevezett vegyes, mező- és erdőgazdálkodást folytat. Az előadó szerint ez a hagyományos gazdálkodás a legjobb védelem a túlhasználat ellen. Ezt bizonyítja az is, hogy a legnagyobb fakészlet ezekben az állományokban halmozódott fel. Ebből következően itt a legjobb a biológiai sokféleség is. A gondot az elapózott méretek és az alacsony feltartás jelenti. Hasonló nehézség, hogy a fűrészipari koncentráció nem kedvez a kistulajdonosoknak. Ezért tíz éve társulást hoztak létre – elsősorban fiatal erdőmérnökökből – a kitermelés és értékesítés megszervezésére. Ezek a szervezetek kellő logisztikával, szállítóeszközökkel rendelkeznek, és évente mintegy 6,5 millió köbmétert képesek piacra vinni. Így már partnerei lehetnek a nagy fűrészüzemeknek. 2006-ban megközelítették az üzemtervekben megengedett kitermelhető mennyiséget. Hangsúlyozta, hogy a társadalommal el kell fogadtatni a fakitermelés tényét. Ugyanakkor elmondta, hogy Bajorországban az erdészet és faipar 200 ezer embernek biztosít munkahelyet.

Wolfgang Sailer (Bajor Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztérium) az erdőgazdál-

kodás és a természetvédelem közötti konfliktushelyzetekről beszélt. Elmondta, hogy a gyakorlatból került a minisztériumba, erdészetvezetőként dolgozott korábban. Bevezetesként leszögezte, hogy évtizedek óta vannak konfliktusok a két szektor között, és hozzátette, hogy végleges megoldást nem tud javasolni. A konfliktusok fő forrása az erdővel kapcsolatos eltérő célrendszer. Álláspontja szerint ebből az irányból megközelítve kellene a megoldást keresni, vagyis kompromisszumokkal a célokat közelíteni egymáshoz. Az erdőtulajdonost pozitív szereplővé kell tenni a társadalom előtt, és el kell fogadtatni, hogy ő akar döntéseket hozni a tulajdonával kapcsolatban. Ezt a szakhatóságnak és a természetvédőknek is méltányolniuk kell. A bajorországi tartamos erdőgazdálkodásról kifejtette, hogy a magánerdő-tulajdon két-száz éves hagyományra tekint vissza, és a birtokosok nagyon jól gazdálkodnak. A lehetőségeik szerint természetközeli módon kezelik az erdeiket: betöltik a több funkciót és megőrzik a biológiai sokféleséget. Fontos megállapítása volt, hogy az erdőt Bajorországban a vad elé helyezik. Hangsúlyt fektetnek a termőhelynek megfelelő fafajválasztásra, meg akarják szüntetni a monokultúrákat és előnyben részesítik a természetes felújítást. Óvják a talajt, és nem alkalmaznak vegyszereket. Amennyiben lehet, elkerülik a tarvágást, de ez nem jelenti a tiltást.

A természetvédők élőhely és fajvédelemben gondolkodnak, természeti javokról beszélnek, s ebbe a fát is beleértik. Gazdálkodási előírás náluk nincs. A fenntartható erdőgazdálkodást tarvágások nélkül akarják elérni, a fafajpolitikában a termőhely szerinti választást tartják szem előtt, és föllépnek az erdei élőhelyek károsítása ellen.

A konfliktusok három csoportját különböztette meg az előadó: 1. az

erdőhasználat módja (extenzív vagy intenzív, harveszterekkel gépesített), a szálaló üzemmódtól a tarvágásig terjedő módszerek; 2. az erdők összetétele, kor és a fajok sokfélesége (a holtfa kérdés) és a vegyszerezés; 3. a nagytestű madarak fészkelési helyeinek védelme.

A természetvédők Bajorországban azzal a követeléssel álltak elő, hogy az erdők 10 százalékát ki kellene vonni az erdőgazdálkodásból. Ez mintegy 3 millió köbméterrel kevesebb fa kitermelését jelentené, s azt, hogy az erdőtulajdonosok egy része vonuljon ki az erdőgazdálkodásból. A vita tehát a védett területek nagyságára is kiterjed, s ebben az erdészeti hatóság a gazdálkodók pártján áll.

Sebastian Kilburg (C.A.R.M.E.N.) a faenergetika helyzetéről tartott előadást. A betűszó mögött rejlő szervezet a megújuló energia támogatására létrejött civil szövetség. Az elmúlt 15 év alatt 170 biomassza fűtőművet létesítettek, köztük villamos-erőművet is. Küldetésük két fontos célja a CO₂-kibocsátás csökkentése, és az energiatermelés áttérése a hazai előállítású faalapú energiahordozókra. A fosszilis energiahordozók ára emelkedik, és ez kihat a fa árára is. De még így is jelentős az árelőny. Jelenleg mintegy 7 millió háztartásban használnak biomasszát, és ez a tendencia növekszik. A forgácslapgyártók jelentik a konkurenciát Németországban is, mert a fafelhasználás ott is nő. A tűzifapiac stabil, a pelletfel-

használás dinamikusan növekszik. Az automata pelletkazánok komfortja megegyezik a gázüzeműekkel.

A pelletgyártók és a forgács, valamint a rostfelhasználók között várhatóan növekszik a konkurencia, és ez előbb-utóbb komoly konfliktusokhoz vezethet.

A közepes erőműveknél az energiatüzelése állami támogatás nélkül folyik, de az erőművek létesítését támogatja az állam.

Annak ellenére, hogy növekedett a fa ára, még mindig olcsóbb a fosszilis energiahordozóknál. A szakember szerint 2010-re az olajárak elérik a maximumot, de addigra viszonylagos függetlenséget teremthet a német energiapar. Prognózisa szerint várható, hogy föllborulnak a piaci viszonyok, és krízishelyzet előtt áll a nemzetközi közösség. Az biztosnak tűnik, hogy a fa és az erdő értéke nő.

Fontos szempontként említette, hogy jelenleg Európa határain kívülre, a gáz- és olajtermelő országokba, óriási mennyiségű pénz áramlik. Csupán az ő régiójukból 24,3 millió euró áramlott ki. Ha ezt a forrást az országban és Európán belül tudnánk tartani, óriási gazdasági föllendülést lehetne elérni.

Az előadásokat követően a rendezvény szakmai programokkal folytatódott. Az érdeklődők tanulmányozhatták a Belső-somogyi homokvidéken a tölgygazdálkodást, a mesterséges és természetes tölgyerdősítéseket, megtekinthették a Bagodi Mezőgép Kft. gépbemutatóját a tölgyfélék csemetetermesztésében, és megismerkedhettek a Somogyi Erdei Iskola és Erdészeti Oktatási Központtal, valamint a Vackor Erdei Tanösvénnyel.

A MEGOSZ negyedik nagyrendezvénye Luzsi József elnök zárszavával ért véget.

Zétényi Zoltán

Fotók: **ForestPress**

Kiss János az új főosztályvezető

Kiss János erdőmérnök lett a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Természeti Erőforrások Főosztálya vezetője. A kinevezés határozott időre, 2008. december 31-ig szól.

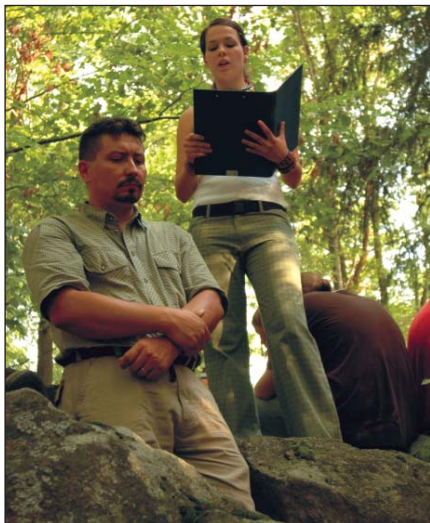
Kiss János 1966-ban született Tiszalökön. A tiszavasvári Váci Mihály Gimnáziumban érettségizett, majd a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen 1990-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet. 1992-94 között a Debreceni Egyetemen biológiát és ökológiát hallgatott.

1990-92 között magánvállalkozóként dolgozott, majd 1994-ben az akkori Állami Erdőrendezőség nyíregyházi osztályára került erdőfelügyelőnek. 1999-ben kinevezték az Állami Erdészeti Szolgálat nyíregyházi osztálya vezetőjévé. 2005 óta az Állami Erdészeti Szolgálat – ma MGSZH – Debreceni igazgatóságát vezette.

Emlék a Wagner Károly csúcsról

Nagy várakozással utaztam ki Selmechbányára, visszahelyezni egy táblát méltó helyére. A városban lenni kicsit mindig utazást jelent a történelmünkbe. Ezt csak tetézi, ha erdőmérnökök, hallgatók csoportjával oszthatjuk meg érzéseinket, ahogy ez most is történt.

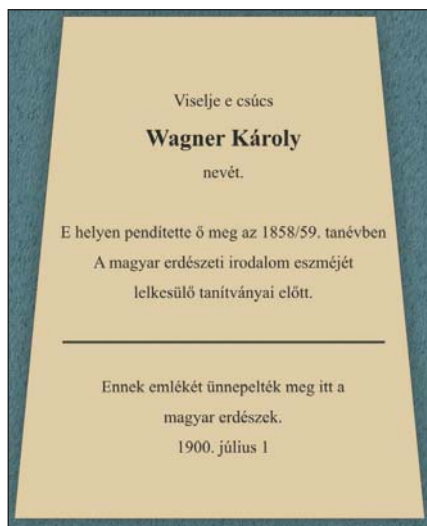
„... Megbocsásson a kegyes olvasó, ha itt magamról is kell beszélnem. Mit tehetek én róla, ha tényező voltam az elbeszélendő esetben...” – így kezdődik az a visszaemlékezés, amelyet Fekete Lajos írt arról az 1858-ban történt eseményről, amely később emlékhelye lett a magyar nyelvű erdészeti irodalom eszméje megpendítésének. Magam is így éreztem magam, amiért részem lehetett ott a kisiblyei szikla tövében, egy tábla felújításánál, melyet nagy elődeink helyeztek erre a sziklára – egy jelentős elhatározás emlékére.

Borzasztóan nehéz dolog ími emléktábla avatásokról, hiszen már a cím elolvasása után a legtöbb ember kényszeredetten lapozna tovább. Talán most az egyszer tegyünk kivételt! Ugyanis a történet, mely kapcsolódik a kisiblyei terület legmagasabb pontjához már eleve különlegesség, s ha hozzávesszük nagy elődeink szerepét, talán megérinthat mindannyiunkat egy letűnt dicső kor tisztasága, ragaszkodás közös értékeinkhez, szívet melengető hazaszeretettel párosulva. Íme a Fekete Lajos által írott történet:

„Nem volt még magyar erdészet, nem volt magyar erdészeti irodalom.

De voltak magyar fiatalok, kik a selmeczi akadémián az alig értett német nyelven gyűjtötték az ismereteket szakunk terén.

Törték, rontották az idegen nyelvet a szakért, melytől kenyeret vártak. Oh, mennyivel könnyebb lett volna édes anyanyelvünkön hallgatni az előadásokat! Mennyivel kellemesebb lett volna anyanyelvünkön versenyezni vizsgáinkon a babérért.

De erre gondolni sem mertek akkor. Csak vágy volt a keblükben, mely oly mélyen rejtett ott – azon idegen atmoszféra nyomása alatt –, hogy gondolatban sem nyerhetett még alakot, kifejezést...

Ekkor Wagner az erdészeti tanár mellett mint adjunktus volt alkalmazva. Neve német, de szíve lelke magyar volt, még pedig a szó legnemesebb értelmében.

A másodéves erdészhallgatók közt sok volt a magyar fiú. Wagner úgy osztotta fel a gyakorlati kirándulások miatt az évfolyamot, hogy az egyik csoportba mind magyarok essenek. Ezekkel magyar nyelven tartotta a gyakorlatot az erdőbecslésből.

A selmeczi akadémia rendelkezésére álló erdőrész legmagasabb pontját egy sziklás hegyorom képezi.

Egy ha jól emlékszem osztagolási gyakorlat alkalmával – történetesen-e vagy

szándékosan – e helyre vezette Wagner a magyar fiúkból álló csoportot.

Az erdészeti magyar irodalom megte-remtésének eszméjét pendítette meg előttük. Kifejezést adott, a fiatal keblekben mélyen rejtett vágnak. Kicsalta azt setét rejtekéből, a társalgásnak a remény által megvilágított kedélyes körébe. A megpendített hang minden kebelben élénk, édes visszhangot idézett elő. A fiatalok szíve erősebben kezdett dobogni; arcuk kipirult a hazafias remény tüztől.

Ez alatt a legmagasabb pont közelébe ért a társaság.

Én egy magas sziklára másztam fel, mire Wagner azt a megjegyzést tette, hogy az a legmagasabb pontja a kisiblyei területnek.

Itt fognak valaha a magyar erdészeti irodalom megpendítésének emléket emelni – mondtam. S miért ne teljesednék be?...”

A gondolat a századfordulóra érett be, amikor is ezen a helyen a Selmecen rendezett vándorgyűlés alkalmával 1900. július 1-jén márványtáblát helyeztek a sziklába vésve. A történelem viharai nemcsak a szabadságharc után eredményeztek e helyen erdészeti vonatkozású tetteket, hanem mintegy Trianon pici – ámbár nekünk mégis súlyos – következményeként, csak azért, mert a szövege magyar, leverik, összetörik a táblát, úgy, hogy darabjait sem lehetett fellelni. Mára csak a kivésott tábla helye beszélt. Újra szükség volt olyan „fiatal keblekre”, akikben e hely megpendítette mindezeket a hűrokat. Eltelt öt év vágyódással, elsősorban Oroszi Sándor és Bartha Dénes urakban, s évfolyamtársaikkban, hogy tett kövesse őket, és ha egyelőre nem is márványból, de a tábla az eredeti szöveggel újra fennen hirdesse e nemes pillanatot. S ezen a csendes augusztusi délutánon a valaha Sissy királyné emléket őrző E betűs hegy tetején a mi keblünkben is megmozdulhatott valami. Mintegy zárándokúton, fel

Az Országos Erdészeti Egyesület kezdettől támogatta a kezdeményezést, s a tábla készítésének költségeit felvállalta. A megvalósításban pedig az Ipoly Erdő Zrt. és a Balassagyarmarti HCS. szerzett érdemeket, Szabó Sándor elnök vezetésével. A táblát – talán éppen ezért – három Ipoly Erdő Zrt.-s munkatárs lepellezte le: Szabó Sándor, Hoffmann András és Lengyel László. Az OEE részéről pedig a Selmeci Szalamander másnapján emlékeztek meg a kihelyezett emlékről. A tábla szövege a következő:

Viselje e csúcs Wagner Károly nevét.

E helyen pendítette ő meg az 1858/59. tanévben

A magyar erdészeti irodalom eszméjét lelkesülő tanítványai előtt.

Ennek emlékét ünnepelték meg itt a magyar erdészek.

1900. július 1.

kellett kapaszkodnunk a csúcshoz, hogy már az oda vezető úton letisztuljanak a gondolataink. Az erdei ösvény is mintha csak tudná szándékunk, gótikus bükkös templomban bujtat el az erdőben megbúvó sziklához.

Ma, amikor természetes magyar nyelvünk használata az oktatásban, de nem korszerű síkra szállni hagyományos értékekért, jó volt megállni, s fejet hajtani erdész elődeink emléke előtt, sőt magyarnak lenni egy büszke bérc alatt...

Tisztelettel kérünk minden Selmecre látogató kollégát, tegyen egy kis sétát Kisiblyére, álljon meg egy pillanatra, s szánjon a magyar erdészeti irodalom mérőkövének emlékére néhány percet. Mi hitet tettünk arra, hogy tábla lesz ezen a sziklán, s az ott látott erdőmérnökök (s néhány erdőmérnök hallgató) átszellemült arca biztosan garancia lesz minderre.

Kép és szöveg: **Lengyel László**

Száz évvel ezelőtt, 1906. április 27-én gróf Apponyi Albert, vallás- és közoktatásügyi miniszter, felismerve a madarak és Fák Napjának nevelési szempontból kiemelkedő jelentőségét a természet szeretetére és védelmére, a nevelés érdekében kötelezővé tette az elemi iskolákban e nap minden évben történő megünneplését – írja bevezetőjében a füzetecske szerzője, Hartl Éva. A tanulságos és e napról mindent közreadó olvasmánynak valamennyi erdész és pedagógus könyvespolcán ott lenne a helye.

Thermo
TÜZELÉSTECHNIKAI
KFT.

THERMO SZERVIZ KFT.
KÖRNYEZETANALITIKAI LABORATÓRIUM

Labor: 6728 Szeged, Fonógyári út 13.
Tel.: 30/985-4664; 30/206-5003
Fax: 62/552-635
e-mail: labor@thermoszerviz.hu

ISO 9001

TALAJVIZSGÁLATOK

ERDŐTELEPÍTÉSHEZ
3.600 Ft, 8 nap*

SZŰKÍTETT TÁPELEM
4.680 Ft, 14 nap*

BŐVÍTETT TÁPELEM
5.760 Ft, 14 nap*

Legyen Ön is partnerünk!

ISO 9001 tanúsítással rendelkező laboratórium modern, hitelesített műszerparkkal, nagy kapacitással!

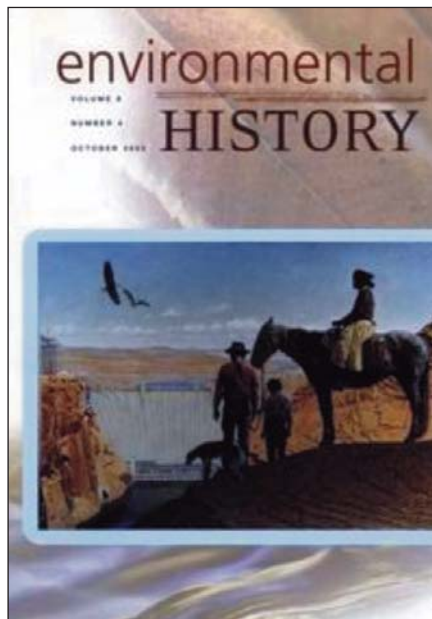

Az árak az ÁFÁ-t tartalmazzák!
Az árak 1 db minta vizsgálatára vonatkoznak!

*vizsgálat határideje a minta beérkezésétől számítva!

Környezettörténet, tájtörténet, történeti ökológia, erdőtörténet

– Szintézis humánökológus szemmel –

A környezettörténet, vagy hazánkban ismertebb, bejáratottabb, tudományos rangra emelt nevén a történeti ökológia, végtelenül leegyszerűsített felfogásban fogalmazva, a természet és az ember kapcsolatának folyamatos – a kutatás tárgyától, tematikájától függően – gyakran évszázados, esetleg évezredes alakulását vizsgálja. Szemléleti megközelítése kettős sajátságot hordoz.

Egyszerre kívánja meg a történeti kutatások módszertani viszonyainak, szabályainak gyakorlati használatát (pl. forráskutatás és értékelés), illetve a természettudományos gondolkodásmódot, az ökológiai törvényszerűségek mélyreható ismeretét. E kettőség pedig meghatározó az ember és erdő – mint az ember és természet kapcsolatrendszere egyik leglényegesebb elme – oda-vissza ható viszonyának évszázadokra nyúló feltérképezésében.

A történeti ökológia fogalmát mégsem a természettudomány, vagy a tisztán értelmezett történettudomány, hanem a közgazdaságtan vezette be a közéletbe. 1986-ban a berni Nemzetközi Gazdaságtörténeti Kongresszuson született meg ez a sajátságosan tudományközi elhelyezkedésű tudományág.

Az itt lefektetett alapok szerint, tár-

gya az ember és a természeti környezet viszonya a történelem során. A konferencián megfogalmazottak ellenére azonban nem a közgazdászok, hanem a társadalomtudósok, elsősorban a történészek vették zászlójukra kibontakoztatását, aktív művelését.

A történészek – már alapképzettségük-ből is adódóan – az ökológiai oldalt a kutatható és fellelhető történeti írásos források oldaláról közelítik meg, a mélyebb háttér-összefüggések feltárása nélkül. Ezért is természetes, hogy a történeti ökológia – történettudományi szempontból vizsgálva – összemosódik a művelődés, a kultúra, és a gazdálkodástörténet históriájával.

Az alig két évtizedes múltra visszatekintő környezettörténet – angol elnevezésével is élve az „environmental history” – így a hivatalosan elfogadott megfogalmazás szerint, a természet és a társadalom évezredes együttélésének, kölcsönhatásának hosszú távú folyamatait vizsgáló, a természet- és a társadalomtudományok eredményeit történetileg szintetizálva értelmező tudomány.

A mindmáig (sajnos) gyér magyar nyelvű szakirodalom terén ezt a területet mutatta be az elsőként 1998-ban, majd 2006-ban megjelent, a történettudomány segédtudományait feldolgozó egyetemi tankönyv, amely már önálló fejezetet szentelt e témának.

A fokozatosan fejlődő, bővülő környezettörténet persze elsősorban arra kereste történeti oldalról a választ, hogy a különböző, állandóan változó, alakuló, dinamikus formálódó környezeti feltételek, illetve változások miként hatottak a múltban a társadalmakra, a történelem menetére.

Vizsgálhatja ennek keretében, például azt is, hogy az időjárási viszonyok miképpen befolyásolhatták a történelem nagyobb csatáinak végkimenetelét, gondoljunk csak az 1526-os mohácsi csata kapcsán korábban, Perjés Géza hadtörténész és Gábris Gyula geográfus újszerű szemléletet közvetítő kutatásaira.

Ennél ökológikusabb és szintézisre törekvőbb látásmód kell a kapcsolat másik irányának, az ember környezetátalakító tevékenységének federítéséhez. Ennek a vonalán elindulva jobban

megközelíthető, hogy a „bölcs homonida” által előidézett természeti változások miként hatottak vissza a társadalomra.

A korábbi környezettudományi szemlélet szerint ökológiai stabilitás csak az ember által nem befolyásolt ökoszisztémákban, az ún. „élő természetben” fordulhat elő. Ha ezzel a tézissel párhuzamosan, egyfajta normaskálán a legmagasabb szintre emeljük az embertől érintetlen természetet, akkor a környezet rombolása elengedhetetlenül részévé válik az emberi természetnek, se ezzel mintegy igazolást is nyer egyben.

Ez az elterjedt felfogás azonban már a 80-as évek végén hamisnak bizonyult. Ugyanúgy, ahogy az ember ősenek kutatása során a jól szervezett, együttműködő őstársadalmak tanulmányozásában Leakey rámutatott, hogy nem létezik agressziós magatartási „gén”, vagyis az ember nem ösztönösen agresszív. Hiszen saját faján belüli nagy fokú kooperációs készségének dominanciája nélkül, soha nem hozhatta volna létre öntörvényű, sajátos ökológiai alrendszerét.

Az előbbi szemléleti előrelépés kedvező hatással volt a történeti környezetkutatás irányvonalára, melynek tematikája, irányultsága csak annak a felfogásnak az elfogadása mellett érvényes, hogy emberi behatások mellett is stabil környezeti viszonyok keletkeznek.

Nem az a kérdés, hogy a különböző civilizációs fokokon álló, komplex struktúrájú társadalmak és annak szerveződése meddig képesek fenntartani az általuk használt környezetet (melyből energizálódnak is egyben) hanem az, hogy mennyi időt szán – a környezet átalakításának kiterjedtségéhez és tempójához mérten – az alkalmazkodási folyamatokra. A társadalom képviselői milyen módon sajátították el azt a fajta figyelmet, ami a környezet átalakulására, illetőleg annak következményeire irányul.

Örök érvényű ökológiai szabály, hogy a rendszerint hosszú evolúciós fejlődési pályán mozgó, sorozatos evolúciós kísérletezgetés, illetve az ember esetében a sajátos biológiai-szociális együttfejlődési (koevolúciós) út nyomán kialakult egyensúly az, ami a legkönnyebben megfigyelhető. De a látszat ellenére valóban

* tudományos munkatárs, IPOLYERDŐ Zrt.

biztos stabilitás – a természeti ökoszisztémák sajátosságaiként értelmezve – csak a változó, dinamikusan adaptálódó egyensúly révén érhető el.

A környezettörténetnek egyre inkább előtérbe helyeződő szelete, az erdők története, az ember és erdő évezredes időskálájú kapcsolatának vizsgálatán keresztül. A történeti ökológia egyik kutatott szegmense volt már korábban is az erdőgazdálkodás történet, és ezzel tulajdonképpen az erdei ökoszisztémát alapjaiban megváltoztató és azt maga hasznára átalakító emberi tevékenység területileg elhatárolható és régiókra bontható feltárása.

Napjainkig a korábbi erdőtörténettel foglalkozó írások nyomán – kiemelten az erdők újkor előtti történetét – első futó pillantásra e kapcsolat, a kizsákmányoló rablógazdálkodás történeteként is aposztrofálható. Jó példa erre R. Várkonyi Ágnes XVIII. századi magyarországi erdőkre vetett elemző pillantása.

A XVIII. században az egyik legfontosabb változás a Kárpát-medencében, a népesség szám megkétszereződése. A török Hódoltság kiterjedéséig általában 3-4 millió között mozgó népesség – a három részre szakadt ország későbbi katasztrofális demográfiai jelzőszám adatai mellett – egy szűk évszázad alatt kb. 10 millióra növekedett. Elsősorban a háborúk utáni növekedést mindig „megugrasztó” szaporodási ráta felfutása mellett, a nagy arányú bevándorlások és a betelepítések következtében.

Ez az időszak egybe esik Európa korai újkori népességrobbanásának időszakával. Ennek következtében e jelenség lényeges történeti ökológiai elemmé vált, hiszen a kor egyik nagy újdonsága, hogy a népesség, mint gazdasági és politikai probléma jelenik meg, amely a tulajdon növekedése és a rendelkezésre álló erőforrások között egyensúlyoz.

A lélekszám növekedés ütemével és a rendelkezésre álló természeti erőforrásokkal összefüggő túlnépesedés kihívásaira, a mindenkor társadalom felelni kényszerül. Háborúk, nagy arányú kivándorlások vezetnek le, vagy új erőforrások feltárásával oldják meg a jelentkező problémák feszültségeit.

Ha az egymástól jellegben és sebességben eltérő népességrobbanások sorát vizsgáljuk Európában, a középkor az élelmiszertermelés technikai megújulásával, egyfajta „agrárforradalommal”, a korai újkor viszont új energiaforrás felfedezésével, „erőforrás-forradalommal” válaszolt. Európa nyugati felében a XVIII.

század végére megtörtént az energiaváltás, lezajlott a szén forradalma, és már előtérbe lépett az azt felhasználó, hasznosító technológia.

Magyarországon ez az energiaváltás elmaradt. Annak ellenére, hogy Selmecbányán 1722-ben Európa második működő gőzgépét helyezték üzembe, s közben már folyamatosan tártak fel széntelepeket.

A felfutó vastermelés, a mészégetők, szénégetők, hamuzsírgyártók, tégláégetők, üvegutak, papírmalmok a fokozódó építkezések stb. változatlanul fa- és vízenergiát használtak fel. 10 millió ember alapvető szükségleteit, miként jó néhány évszázaddal azelőtt a középkorban 2-4 millióét, az erdő és a víz szolgáltatta ki továbbra is.

Az erdőket az előző évszázadokban is erősen igénybe vette – elsősorban lokálisan fejte ki hatásukat – a helyi fontosságú védművek építése, a várrendszerek fenntartása, a háborúk és a korai ipari struktúrák jelentős élőfa igénye. Kamarai, kincstári jelentések, vármegyei közgyűlések jegyzőkönyvei és a királyi városok sorozatos felterjesztései az erdőségek rendkívül nagy arányú és nagy területi kiterjedésű pusztulásáról tudósítanak.

Már a század első felében kb. 4 millió katasztrofális hold erdő semmisült meg az érbányák körül, az ehhez szorosan kapcsolódó, a kohászat számára létfontosságú szénégetés miatt. Nem kisebb befolyásoló tényező volt ebből a szempontból a hamuzsirt főző körzetek erdőpusztítása sem.

Európa iparosodottabb felének alapanyagigényeit magyarországi bükkösök, tölgyesek látták el. A XVIII. század második felére fokozódó szabályozatlan erdőirtások nyomán – elsősorban magánbirtokokon – megállapítható, hogy a közösségi erdővédelmi törekvések és rendtartások nagyon kis hatásokkal működtek. Az erdőkkel való okszerű gazdálkodás inkább csak a kincstári (központi-állami) igazgatásba tartozó ún. koronauradalmokon valósulhatott meg, néhány nagybirtok erdőkezelési kivételei mellett.

A reálisan riasztó országos helyzetnél azonban a kép jóval mozaikosabb, árnyaltabb és összetettebb, hiszen az egyes területeket jellemző gazdálkodási módok között jelentős eltérések mutatkoznak. Ennek feltárásában nagy szerepe lehet a birtoktörténeti kutatásoknak és a levéltári források (pl. uradalmi iratanyagok) erdőgazdálkodás-történet alapú elemzésének.

Az eddig született szakirodalmat áttekintve – kevés kivétellel – az erdő-történet-

írásban nagyrészt az erdészeti rendeletek kialakítása, azok betartása vagy be nem tartása állt a középpontban. Az összetettebb helyzetre utal a már korai századokban megjelenő központi erdőrendtartási szabályozásokkal ellentétes uradalmi előírások figyelmen kívül hagyása, melyben felfedezhető az „önszabályozó rendszerek” működése. Például ha az erdőmester saját, vagy több generációs örökségű tapasztalatai nyomán az uradalmi utasítások be nem tartásával lehetővé tette, hogy a faizó erdőmunkások ott hagyjanak lehullott ágakat (vágástéri hulladék) a földön, vagy arra alkalmas erdőrészekben ragaszkodtak a szálaló gazdálkodáshoz és esetlegesen gátolták a tűlevelű fákkal történő homogén erdősítést. Ezek mind olyan vétségek, melyek ökológiai szempontból előnyösek lehetnek az erdő komplex ökoszisztémáját tekintve, természetközeli élőhelyé tehetők a gyakran – a nagybirtokosok által generált egy oldalú bevételi kényszeren alapuló – intenzív gazdálkodás alá fogott erdőket.

Természetesen ezeket a jelenségeket térben kell elsősorban pontosan felmérnünk, elhelyeznünk és elemeznünk, így az általánosító megállapítások lehetősége mellett, választ kaphatunk a finomabb összefüggésekre is. Érdemes megvizsgálni az egyházi (pl. a Borsányiban a Prímási vagy Váci Püspöki uradalmak) vagy egyes nagy kiterjedésű, integráltan és kor színvonalán modern ökonómiai szellemben szervezett birtokok (pl. az Eszterházyak ipolypásztói uradalma vagy br. Piret Béla diósjenői erdőbirtoka) gazdálkodásának viszonyait. Hiszen éppen ezek az ugyan szigetszerű, de egyes elemeiben követendő példák adták meg az alapot, hogy a XVIII.-XIX. században lezajlott szinte visszafordíthatatlannak tűnő folyamatok ellenére, még ma is rendelkezünk jelentős kiterjedésű, természetszerű vagy természetközeli, egybefüggő erdőterületekkel.

A szakemberek számára a múlt ilyen faggatása szakmai tapasztalatokkal is jár, hiszen erdeink természetességi állapotának, a folyamatok dinamikáinak megértéséhez fontos konkrétan feltárni a bennük zajlott erdészeti kezelések és haszonvételek történeti múltját. Ezeknek a finom árnyalatoknak a megrajzolása történettudományi, erdőmérnöki, ökológiai módszerekkel a környezet-történet, a történeti ökológia, a tájtörténet, míg koordinált elemzésük, nagy összefüggésekbe helyezésük, a humán-ökológia feladata lenne.

Erdőtervezők versenye a Bükkben

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdőrendezési Szakosztálya 1975 óta tart rendszeresen országos rendezvényeket. Egyik évben Erdőrendezési Napok, következő évben, tehát váltakozva, Erdőtervezők Versenye megrendezésére kerül sor.

Ebben az évben a Heves Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága illetékeségi területén, Felsőtárkányban került sor az erdőtervezők immár hagyományos versenyére, amelynek az Egererdő ZRt. Felsőtárkányi Erdészete adott otthont, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának közreműködésével. A szervezésben a helyi erők mellett nagy részt vállalt az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága és az OEE Erdőrendezési Szakosztálya.

Ezek a versenyek hagyományosan két célt szolgálnak:

- munkamódszer átadás, tapasztalatcsere; az egyéni teljesítmények és a csoportmunka eredményeinek kalibrálása;
- baráti és munkakapcsolatok ápolása, az együvé tartozás érzésének erősítése.

„Él még a magyar erdőrendezés...”

Nagy izgalommal tekintettünk a volt Állami Erdészeti Szolgálat átszervezését követő első országos rendezvényünk elé. Fontosnak tartjuk ugyanis, hogy a korábbi emberi, szakmai kapcsolatok az új szervezet felállítását követően is megmaradjanak, sőt ha lehet, erősödjenek.

A rendezvény tapasztalatai és a kedvező visszajelzések ismeretében megnyugodva állapíthattuk meg: él még a magyar erdőrendezés, s az emberi kapcsolatok romlatlan állapotban vannak. A kétnapos verseny résztvevőit az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága

nevében Czirok István osztályvezető, a Heves Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága részéről pedig Kondor István igazgató köszöntötte, majd Schmidt Zoltán igazgatóhelyettes ismertette a versenyfeladatokat.

A rendezvényt megtisztelte megjelenésével Lajkó Ákos, az MgSzH természeti erőforrásokért felelős elnökhelyettese, Kolozsvári Ákos, az MgSzH gazdasági elnökhelyettese, továbbá Szepesi András, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának helyettes vezetője, valamint Szabó József, a Heves Megyei MgSzH főigazgatója és Schmotzer András, az OEE általános alelnöke.

Bővültek a versenyszámok

Ebben az évben a szervező iroda a hagyományos három versenyszám mellé felvett egy újdonságnak számító tájékoztatósi témát is. Így a versenyszámok a következőképpen alakultak:

- élőfakészlet meghatározás,
- erdőrészlet leírás,
- körlep- és magasságmérés,
- új számként: terepi tájékoztató térkép és GPS segítségével.

Az élőfakészlet meghatározó helyszíne egy 99 éves bükkös-gyertyános-kocsánytalan tölgyes faállomány volt. A versenyzők feladata az volt, hogy szabadon választott fakészlet-meghatározási módszerrel a lehető legpontosabb fatömeget és annak fafajonkénti megoszlását állapítsák meg.

Az erdőrészlet leírási feladat során a fatérfogat megállapítása nem volt cél. Azonban az erdőrészlet alapos bejárása kellett ahhoz, hogy az arra vonatkozó kérdéseket a versenyzők hibátlanul meg-

válaszolhassák. A tesztalapon többek között meg kellett határozni a területet, a fafajmegosztást, az előforduló ritka elegyfajokat, a cserjéket és lágyszárúakat, a kort, az átmérőt és magasságot stb.

A harmadik – és a résztvevők elmondása szerint leginkább embert próbáló – új feladat a tájékozódás volt. A versenyzőknek egy térkép és egy kézi GPS vevő segítségével kellett felkeresni 5 db EOv koordinátával megadott, illetve 5 db térkép-terep azonos pontot. Az értékelés a felkeresett pontok száma, a szintidőn belüli teljesítés, illetve az időtűllépés alapján történt. Úgy gondoltuk, hogy mivel a kézi GPS vevő használata lassan napi gya-

Fahibák, fakárosítások

Sajnos, mindössze 1200 példányban jelent meg az a szép kivitelű, kis ismertetőnk címével azonos című könyv, amelyet Prof. Dr. Molnár Sándor DSc intézetigazgató, egyetemi tanár, a NyME Faipari Mérnöki Kar jelenlegi dékánja szerkesztett, s amely 15 szerző és négy fényképkészítő munkáját tartalmazza.

A könyv anyaga úgy épül fel, hogy a páros oldalakon szerepelnek a fahibák, fakárosítások (szám szerint mintegy ötven) leírásai magyar, német és angol nyelven, a következők szerint: a fahiba jellemzői; meghatározása, jelentősége; megelőzése; esetenként pedig egy-egy fekete-fehér ábra is a leírtak megértésének elősegítésére. A leíró résszel szemben, a páratlan oldalon kitűnő színes fényképek mutatják be az így leírt fahibát, fakárosítást.

Király Pál

korlátta válik az erdőtervezésben, érdekes ezt a versenyben is megjeleníteni.

A negyedik és egyben utolsó feladat a körlap- és magasságmérés volt. Kijelölt helyeken felállva, tükrörelaszóp segítségével kellett megállapítani a felállási helyeken mérhető körlapösszeget, valamint az előzetesen kijelölt fák magasságát.

Kísérő programok

Azok a résztvevők, akik nem versenyeztek, Czírok István jóvoltából „erdész műveltségi vetélkedőn”, majd a helyiek szervezésében tanulmányi kiránduláson vehettek részt Szilvásváradon, az „Őserdő” erdőrezervátumban. A hosszú túra során többen talán először sétálhattak olyan erdőben, amelyben több száz év óta nem végeztek fahasználatot. Dr. Fadgyas Kálmán, az Egri Erdőtervezési Iroda ma már nyugállományú igazgatója részletesen ismertette a 13 évvel korábbi, az Őserdő élőfakészletének megállapítását szolgáló vizsgálatok eredményeit. A kirándulás befejezéseként a Kiskő-háti zombolynál Bartha Attila tartott rövid ismertetőt.

Vacsora után az érdeklődők Ősz Gusztáv és családja jóvoltából üdítő zenei élménynek lehetnek részesei a felsőtárkányi katolikus templomban, ahol fúvós hangszereken előadott zeneszámokban, valamint énekkari számokban gyönyörködhetnek, jórészt erdőtervező amatőr művészek előadásában. Az est végül fehér asztal mellett baráti találkozóval zárult.

Másnap, a rendezvény zárónapjának délelőttjén, amíg a szervezők az értékelés és az eredményhirdetés előkészítésével foglalatoskodtak, Havas-Horváth István nyugdíjas erdőtervező kolléga szakértő idegenvezetésével a résztvevők sétát te-

hettek Egerben, megismerkedve a barokk város nevezetességeivel.

A versenyeredmények

A rendezvény a verseny értékelésével zárult. A konkrét helyezések kihirdetése előtt a szervezők részéről Vajda Zoltán ismertette a versenyfeladatok helyes megoldását. Ebből már mindenki számára körvonalazódhatott a saját eredménye.

Harmadik helyen a Szombathelyi Igazgatóság csapata végzett 638 ponttal. Második lett a szegedi csapat 653 pont-

tal, míg az első helyet a pécsiek szerezték meg szoros versenyben 655 ponttal.

Itt került sor az „Erdész műveltségi vetélkedő” eredményének kihirdetésére is. A meglehetősen széles körű tájékozottságot és lexikális tudást igénylő teszt-feladatot Spiegl János, a Bács-Kiskun Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóságának vezetője töltötte ki a legeredményesebben, kiérdemelve ezzel a „Legműveltebb Erdész 2007” megtisztelő címet.

Zárásként Wisnovszky Károly, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóság igazgatója értékelte a versenyt és az eredményeket. Ebben és a díjkiosztásban szerepet játszott Halász Gábor, az OEE Erdőrendezési Szakosztály elnöke is, aki a szakmai értékeken túl hangsúlyozta a rendezvénysorozat emberi, személyes értékeit, a nemzedékeken átívelő erdőszerszertartás hagyományörző jelentőségét.

Az igazgató és a szakosztályvezető megköszönte a versenyzők helytállását, a szervezők fáradságát nem kímélő előkészítő munkáját, valamint a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság és a Felsőtárkányi Erdészet segítségét. S reményüket fejezték ki, hogy a rendezvénysorozat a jövőben is folytatódni fog.

Verók Tamás

Erdőtervező

Halász Gábor

szakosztály elnök

A „Holdfa” nem zsugorodik és nem ég el?

Német nyelvterületen „Holdfának” („Mondholz”) nevezik az olyan faanyagot, mely egy kiválasztott holdfázisban kerül kitermelésre, és emiatt úgy tartják, hogy különleges tulajdonságokkal rendelkezik.

Új választék a fapiacra?

Egyes németországi faipari cégek egyre gyakrabban reklámozzák, hogy kívánságra úgynevezett „Holdfát” használnak fel alapanyagként, vagyis olyan farönköt, mely egy kiválasztott holdfázisban (többnyire a fogyó hold idején) lett kitermelve. Az ebből előállított fűrészipari terméket különleges tulajdonságúnak mondják, mivel a természeti és paraszti hagyomány szerint a Holdfa „nem hasad, nem szárad össze ... és ellenáll a tűznek”.

Vannak olyan, elsősorban környezetbarát építkezők, akik az ilyen faanyagot keresik és ezért hajlandóak magasabb árat is fizetni. Ugyanakkor a „Holdfát” kínálók körében elvették fel-

mérés szerint az eladó csupán a fakitermelés idejére vállal garanciát, a különleges tulajdonságokra már nem.

A freiburgi Erdőhasználati és Erdészeti Munkatudományi Intézet összehasonlította a Holdfát az egyéb faanyagokkal.

A kutatás eredményei?

A vizsgálat kimutatta, hogy a hold fakitermeléskori állása nem eredményez egyértelműen más faanyag tulajdonságokat.

Mindemellett a „Holdfa” gyanított előnyeit tudományosan nehéz megfogni, egyrészt, mert a mintavétel egzakt ideje vitatott, másrészt a vizsgálatok gyakorlati okokból a faanyag tulajdonságainak csak egy bizonyos időponthoz tartozó leírását adják, melyek így nem megfelelőek a faanyag tulajdonságok folyamatos változásainak kimutatására.

(AFZ, 26/1998,

Ref.: **Kovácsévics Pál**)

Egyesületi hírek

Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének 2007. szeptember 4-i üléséről Sopron, Muck pihenőház

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: Dr. Pethő József elnök, Schmotzer András általános alelnök, Doros István technikus alelnök, Bodor Dezső Károly magánerdős alelnök, Haraszi Gyula EL SzB elnök, Horgosi Zsolt, Kiss László és Puskás Lajos régióképviseelő (8 fő).

Tanácskozási joggal:

Dr. S. Nagy László Szeniorok Tanácsának elnöke, Kolozsvári Ákos az EB elnöke, Ormos Balázs főtítkár, Pápai Gábor főszerkesztő, prof. Dr. Nahlik András NYME Erdőmérnöki Kar dékánja, Dr. Führer Ernő ERTI főigazgató, Dr. Marosi György a Tanúsítási Rendszerek Szakosztály elnöke, Dr. Rónai Ferenc a Soproni HCS elnöke, Kulcsárné Roth Matthaea a Soproni HCS titkára, Mester Gézáné titkárságvezető.

Kimentését kérte: Kertész József, Tihami Gyula, Máté Zoltán régióképviseelők.

Dr. Pethő József elnök köszöntötte az elnökségi ülésen megjelenteket. Megállapította, hogy az elnökség 8 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Ormos Balázst, hitelesítőkné Doros Istvánt és Schmotzer Andrást kérte fel. A meghívóban kiküldött napirendi pontokat az elnökség egyhangúan elfogadta.

Dr. Pethő József elnök megemlékezett az aznap elhunyt Dr. Herpay Imréről Egyesületünk egykori elnökéről. A jelen

lévők némán felállva emlékeztek elhunyt elnökükre.

Az elnökség sorra vette a 2007. évi programjában meghatározott feladatok megvalósításának állását, azt megfelelőnek ítélte. További feladat az erdőtvény módosítási szempontjainak meghatározása, a WOOD TECH jövőjének tisztázása, az OEE szerepvállalása.

Dr. Führer Ernő ERTI főigazgató beszámolt a 2008. évi Vándorgyűlés szervezésének állásáról. A Gödöllőre tervezett találkozót műszaki technikai okok miatt nem lehet megrendezni. Az elnökség egyetértett azzal a javaslatlall, hogy a 2008

évi Vándorgyűlés Debrecenben az Egyetem Agrárcentrumában kerüljön megrendezésre. Kérte a főigazgató urat a rendezvény előkészítésre és a szükséges egyeztetés időben történő összehívására.

Prof. Dr. Nahlik András a NYME Erdőmérnöki Karának dékánja ismertette a 200 éves erdészeti felsőoktatás ünnepi programját, mely 2008 év során kerül megrendezésre. Egyesületünk tevőlegesen kíván részt venni az ünnepi eseményeken.

Kulcsárné Roth Matthaea az erdésznők szószólója bejelentette, hogy a 2008 évi erdésznők találkozóját az ÉSZAKERDŐ Zrt. területén rendezik meg.

Ormos Balázs főtítkár beszámolt az Egyesület pénzügyi teljesítéséről, melyet stabilnak és kiegyensúlyozottnak minősített, hiszen a bevételekhez igazodnak a kiadások összegei. Csupán egy kis kánálkával kellene több pénz. Kolozsvári Ákos az Ellenőrző Bizottság elnöke megerősítette az elhangzottakat és felhívta a figyelmet, hogy a bevételi oldalon vannak még tennivalók, főleg a jövő évet tekintve.

Az elnök megköszönte az elnökségi ülésen megjelentek munkáját és invitált mindenkit a másnapi LIGNO NOVUM – WOOD TECH rendezvény megtekintésére.

Kmf.

Ormos Balázs

jegyzőkönyvvezető, főtítkár

Dr. Pethő József

elnök

Hitelesítők: **Schmotzer András**

Doros István

Felhívás

Az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány és a Kálnokon (Erdély) működő Dr. Bedő Albert Környezetvédelmi Ifjúsági és Közművelődési Egyesület azzal a kéréssel fordul a legnagyobb magyar erdész, Bedő Albert emlékéért ápolni kívánó erdészekhez, gazdaságokhoz, magánerdő tulajdonosokhoz, hogy támogassák a Kálnokon felépülő Bedő Albert emlékház kialakítását, a Kárpát-medencei erdészek zarándokhelyének létrehozását.

A felajánlott támogatásokat előre is köszönjük, és az alábbi számlaszámra kérjük küldeni.

RO97BTRL01501206750760XX RON

Érdeklődni az emlékházzal kapcsolatban Andrásiné dr. Ambrus Ildikónál lehet a 62/291-522-es telefonszámon.

Andrásiné dr. Ambrus Ildikó
kuratóriumi elnök

Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány

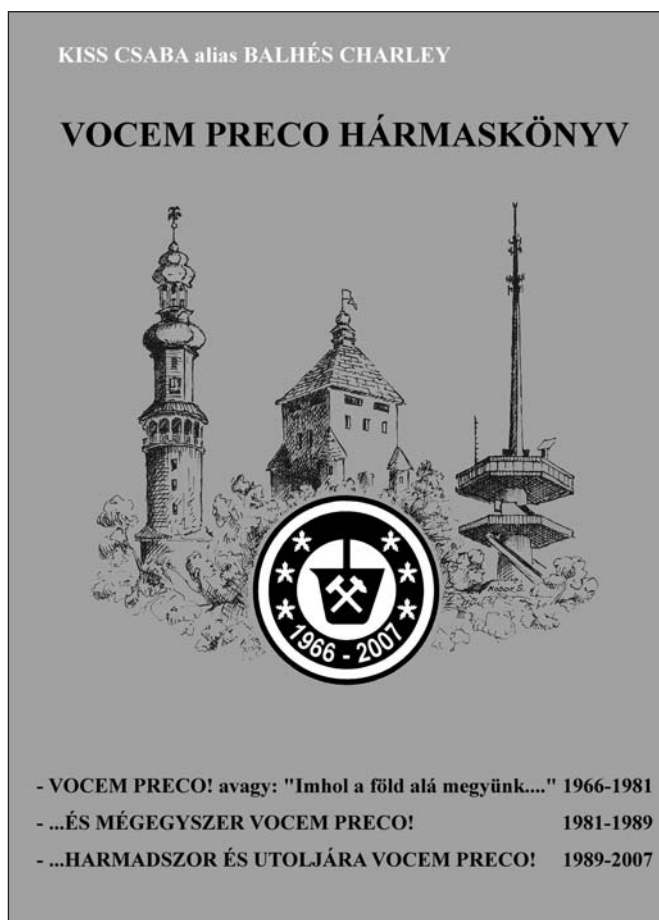
Ásotthalom

Gödri Miklós Szabolcs
református lelkész

Dr. Bedő Albert Környezetvédelmi
Ifjúsági és Közművelődési Egyesület

Kálnok

Vocem preco Hármaskönyv (1966–2007)

A VOCER PRECO első kötete 1981-ben, az ÉS MÉGEGYSZER VOCER PRECO című második kötet 1989-ben jelent meg az OMBKE kiadásában. Kiss Csaba az idén fejezte be a HARMADSZOR ÉS UTOLJÁRA VOCER PRECO alcímű összeállítást. A korábbi két kötet megfelelő átdolgozásra, újraserkesztésre került és mindez együttesen hármaskönyvként, 1160 oldal terjedelemben, A4-es formátumú kemény fedlappos, célnafűzött tartós kötésben, minőségi papíron, műves megjelenítéssel az OMBKE elnökének, központjának, tagjainak technikai-szervezési segítségével és a felejtethetlen, nemes hagyományainkat ilyen formában is tisztelő és őrző bányász-kohász-erdész cégek feltételezett támogatásával a szerző Habeas Kft nevű cége révén kerül kiadásra.

A megbízott nyomda közlése szerint a mintegy 2,8 kg darabsúlyú könyvek előállítására a véglegesített CD szeptember végi kézhezvétele esetén a tárgyév novemberének második felére garantható.

A Hármaskönyv mintegy kilencven százalékban a szerző 1966-2007 közti 321 szakestélyének felszólásait, „Balhész Charley törvénykönyv” passzusait, har-

kohász-erdész vállalatnak, aktív diákságunknak, utódainknak és az úgymond szimpatizánsoknak, akik valódi társaként, „megelőként” alias neveikkel méltán szerepelnek is a történetekben.

Cégtámogatásként az ún. „szponzor-példányok” ára áfával együtt, számlával 12 eft/db. Eddig „hivatalos” meghirdetés nélkül is megnyilatkoztak már 10-20-25-30 darabot igénylő céges megrendelők. Öt „szponzor-példánytól” kezdődően a támogatók cégnevei – amennyiben kívánják, úgy az első vezető neve is – méltó módon feltüntetésre kerülnek a könyv végén. Ennek technikai feltétele, hogy a szükséges kiadási előleg miatt az összegek lehetőleg a tárgyév szeptember végéig átutalásra kerüljenek a Habeas Kft bankszámlájára. Tekintettel a szűk határidőre, a szerző a személyes telefonbeszélgetésben, vagy e-mail révén a számára szeptember végéig írásban bejelentett és 2007 november végéig átutalásra ténylegesen teljesíthető támogatásokat is fel fogja tüntetni a szeptember végén leadandó végleges anyagban.

Magánszemélyek részére a lehetőleg szintén szeptember végére várt átutalás,

minc „Létkérdés-csomag” összeállítását, többszáz „ABBSZ” karikírozást, temérdek balekkesztelő kérdést, szakestörténet, általunk „elkövetett”, csatános apró „écza”-halmazokat, „szellemi örökségünk” méltatásait, „bordalokat”, karikatúrákat, valamint cca tíz százalékban hagyományleírást, szakmai/egyesületi előadás-kivonatot, „örök diák”-szívű közös életünk negyvenegy esztendejének dolgaira vonatkozó saját véleményalkotást tartalmaz.

Mindez életkortól függetlenül egyfajta „emlékmű állítás” a selmeci gyökerű bányász-

vagy postai csekken való rendezés, átadás – tehát konkrét előrendelés esetén a könyvek ára áfával, akár számlával együtt 6 eft/db – függetlenül a darabszámtól. Támogatást nem vállaló, de előrendeléssel élő cégek számára természetesen ugyanez az ár. Az idő rövidsége miatt a 6 eft/db magánrendelések telefonon/e-mail/posta révén való végső bejelentési és egyben befizetési határideje 2007 november 30.

Alapvetően előrendeléses metodika a cél, a mindösszesen 1000 példányban tervezett kiadás vélhetően csak minimális mértékben megmaradó, utólag, illetve kézhezkapással egyidőben fizetendő példányainak ára cégek és magánszemélyek esetén egyaránt 9 eft/db. E-mail jelentkezések esetén a szerző igény esetén megküldi a borító rajzát és a teljes, 12 oldalas tartalomjegyzéket. Utólagos ár-csökkentésre a felsorolt objektív okok miatt nincsen és nem lesz mód.

A támogatói és magánemberként történő jelentkezések rendezéséhez szükséges adatok:

Célgéközpont, utalási és postacím: HABEAS KFT, 2837 Vértesszőlős, József A. u. 24.

Bankszámlaszám: 11996509 – 05203899 (ERSTE BANK ZRT Tápanyai Fiók)

Célszerű átutalási, illetve csekk megjelölés: „x” db VOCER PRECO HÁRMASKÖNYV szponzor-példány, illetve egyéni megrendelés ellenértéke.

Tel./fax: 34/379 047, mobil 30/3518 748 (Kiss Csaba), e-mail: habeas.kft@chello.hu

...egyetlen „majd’ mindannyiunk által ismert, szakestély fölszólalást kezdő mottó-idézet:

„Sok van, mi csodálatos, de a józan bányásztól nincs rettenetesebb!...”

Jó szerencsét!

Balhész Charley

Jogsegély szolgálat
Dr. Derzsenyi
Tibor
Telefon: (30) 908 2812

Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!

Egyesületi küldöttség a selmeci szalamanderen

Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttsége 2007. szeptember 7-én, a selmeci Óvárban a bányászok és kohászok csa-

patával közös koszorúzási ünnepséget tartott az 1848-as honvéd szobránál. Az egyesület nevében Schmotzer András al-

elnök és S. Nagy László, a Szeniorok Tanácsának elnöke helyezte el az erdészek tisztelgő koszorúját.

Az esti szalamanderen az OMBKE küldöttsége után vonult a soproni egyetemistákkal kiegészült erdészcsapat. A városházánál köszöntötte a főlvonulót a polgármester és kísérete. A küldöttségek a Bányász-, a Kohász- és az Erdész-himnusz eléneklésével tisztelegtek a város előjáróinak.

Szombaton délelőtt az OEE küldöttsége először az evangélikus temetőben nyugvó Szécsi Zsigmond magyar királyi erdőtanácsos, akadémiai tanár, majd a református temetőben Fekete Lajos főiskolai tanár, akadémikus sírhelyénél tartott megemlékezést és koszorúzást.

11 órára a küldöttségek vezetői a városházára voltak hivatalosak, ahol Pavol Balžanka polgármester adott fogadást a tiszteletükre. A polgármester pohárköszöntőjére az erdészek nevében Schmotzer András alelnök válaszolt.

Kép és szöveg: **Zétényi Zoltán**

Zathureczky Lajos (1923-2007)

Miskolcon a Mindszenti temetőben, 2007. augusztus 17-én 11 órakor felcsendülő Székelyhimnusz hangjai mellett kezdődött a 84 évet élt Zathureczky Lajos Bedő-díjas, aranyokleveles erdőmérnök, az

országosan ismert erdőművelő szakember temetése református szertartás szerint.

Erdély legerdősültebb vidékén, a Háromszék megyei Baróton született 1923. augusztus 7-én. A Trianon következtében kisebbségi sorsba került egyszerű szülőknek minden erőfeszítésére szüksége volt, hogy elkezdhesse gimnáziumi tanulmányait Segesváron, majd Sepsiszentgyörgyön, a híres Székely Mikó Kollégiumban leérettségizzen.

A csodálatos Erdővidék oltotta belé az erdő szeretetét és határozta meg pályaválasztását. Segítette ezt az is, hogy 1940. nyarán a második bécsi döntés Magyarországhoz csatolta szülőföldjét, így 1942. szeptemberében megkezdhetette tanulmányait Sopronban, a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Erdőmérnöki Karán.

A világháborúval kapcsolatos megpróbáltatások, menekülések és szökések, a visszaállított országhatárral elválasztott szülők látogatása, a soproni életfeltételek önerőből történő kialakítása miatt késve fejezhette be tanulmányait és 1949-ben kapta meg erdőmérnöki oklevelét.

A Miskolci Erdőgazdasági Nemzeti Vállal-

at műszaki osztályán kezdte munkáját és a gyakori átszervezések következtében a beosztások széles skáláját járta végig. Volt erdőgondnok és üzemegységvezető, szakfelügyelő, fahasználati előadó és csoportvezető. Munkahelyének neve többször változott, de Ő töretlen lelkesedéssel végezte feladatait az összevonások következtében 70 143 ha állami és 12 939 ha közbirtokossági erdőt kezelő Keletbükki Állami Erdőgazdaságnál.

Szakmai képességének optimális kibontakozása akkor kezdődött, amikor 1962-ben megbízták az erdőművelési munkák irányításával, 1970-től pedig a 123 264 hektár erdővel gazdálkodó Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság erdőművelési osztályvezetője lett.

Erdőművelő tevékenységét még fahasználati csoportvezetőként kezdte, amikor az ERTI-vel közösen elkezdtek a lillafüredi kísérleteket a vágásérett, feltáratlan bükkösökben. Abból indultak ki, hogy a fejlesztésnek a vágásjelöléstől a kitermelt faanyag rakodásáig terjedő teljes folyamatot érintenie kell. Az 1962. évi rendezvényen már művelőként értékelte, hogy az újlátvédelem szempontjából mi az optimális útsűrűség és a vágástéri feltáráshálózat hogyan befolyásolja a természetes felújítás területét és a rakodást.

E kísérletekről tartott színvonalas előadást egyesületünk 1968. évi miskolci vándorgyűlésén és a természetben mutatta be az intenzív vágástéri feltáráshálózattal vezetett vonalas felújítás eredményeit.

Ekkor vette át a szakma legmagasabb kitüntetését, a Bedő Albert Emlékérmet, aminek indoklásában az is szerepelt, hogy írá-

nyításával és tevékeny közreműködésével készültek el a Borsodi dombvidék, a Tornai karszt és a Bükk-hegység erdőgazdasági tájak erdőtelepítési, erdőfelújítási irányelvei és eljárásai.

Számos tanfolyam keretében bővítette az erdőművelésben dolgozók szakmai ismereteit, szerzője, társszerzője volt az új technológiákkal kapcsolatos szakkikkeknek, tanulmányoknak. Tudományosan megalapozott termőhely feltárással készítette elő a Cserehát földkopárijainak fásítását és rontott erdő átalakítását.

A gyakorlat, az oktatás és kutatás szakemberi számtalan bemutatón, tapasztalatcserén, az egyesületi szakosztályok kihelyezett ülésein, a Szelcepusztán rendezett egyetemi napokon ismerhették meg az elért eredményeket. A sikerek mellett azonban viharfelhők is gyülekeztek az ágazat felett, mert az erdőrendezés téves helyi irányelvei miatt szakmailag nem megalapozott üzemi tervi előírások születtek.

A vertikális integráció keretében szervezett Borsodi EFAG véghasználati keretszáma meghaladta a 300 ezer köbmétert és 11 000 hektár nevelővágás volt az előírás. A gazdaság fokozta a termeléseket, fejlesztette a fűrészipart, de az erdőművelés ezzel nem tudott lépést tartani. Nőtt a felújítási kötelezettség, de makktermés hiányában drasztikusan csökkent az eredményesség, nőtt az üres terület, a fedettség hiánya. Az aszály- és árvíz-károkat, a vadkár, a tölgyesek pusztulása csak tovább rontották a helyzetet.

Az erdőművelési osztály a véghasználatok korlátozásával, a csemeteremelés fejlesztésével, a gyérítések fokozásával akart segíteni az erdőfelújítás helyzetén, de ezzel

csökkent a fűrészipar eredményessége. Felügyelő bizottság és számtalan szerv vizsgálta a gazdálkodás nehézségeit, de a társasági bizottság csak 1985-ben állapította meg, hogy „súlyos gondok vannak az erdővagyon fenntartása terén...a borsodi dombvidéken és a tornai karszton nem lehet jövedelmező gazdálkodást folytatni.”

Lajos barátunk ezt már nem várta meg, 60. életévét betöltve 1983-ban nyugdíjba ment. Erdőművelő tevékenységét azonban a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság erdészeti felügyelőjeként folytatta és neki is része volt a fenti megállapítások kialakításában. Tíz évig dolgozott ebben a munkakörben és kollégái mindig szívélyes barátsággal fogadták. Tudták, hogy segíteni fog az új üzemi keretszámok meghatározásában, az éves tervek összeállításában. Részt vett a miskolci helyi csoport rendezvényein, évtizedeken keresztül aktív tagja volt az erdőművelési szakosztálynak, majd a Szeniorok Tanácsának. Értékes javaslataival mindig segítette az aktuális kérdések megtárgyalását.

Eredményes munkáját tucatnyinál több vállalati és főhatósági kiváló dolgozó kitüntetés, Szocialista Munkáért érdemérem, Bedő-díj, Munka Érdemrend arany fokozata bizonyítja.

Szerettein kívül a szakma sok-sok közeli és távoli képviselője, barátok, fiatalok és öregek az Erdész-himnusz hangjai mellett kísérték utolsó útjára. A sárnál az ÉSZAK-ERDŐ Zrt. saját halottjaként Cserép János vezérigazgató mondott búcsúztatót. Felidézte volt munkatársának küzdelmes életét, töretlen lelkesedéssel végzett munkáját, erdőszeretetét. Külön kiemelte az erdei iskolában végzett tevékenységét, hogy a fiatal nemzedékekkel is megismertesse, megsegítse az erdőt, annak életét, csodáit. Emlekeztetett, hogy ne csak a többször kitüntetett, országosan ismert erdőmérnökök őrizzük meg emlékezetünkben, hanem azt a szakembert is, aki „áll egy csapat színes ruhás gyerek között, igazi otthonában, az erdő közepén és tanítja nekik a hitet, hogy az erdő örök”.

Isten Veled Lajos! Jó erdész, jó kolléga, jó barát voltál! Nyugodj békében!

Járasi Lőrinc

Új belépők:

Gulyás Zsolt et., Balassagyarmati HCs, Kaufmanné Pósa Piroska e.közép, Pápai HCs, Szántósiné Stefán Zsuzsa e.felső, Eger HCs, Takács Gábor e.felső, Miskolc HCs, Bagoly Balázs et. Szabolcs-Szatmár HCs, Lavetha Gábor et. Sárospatak HCs, Hódos Tamás et. Baja, Rácz Imre et. Zalaegerszeg HCs, Wengrin István e.felső, Szemler István e.felső, Tóth Károly, Tóth Károlyné, Ifj. Tóth Károly tanuló, Tóth Krisztina tanuló, Faggyas László e.közép, Faggyasné Wengrin Ágnes e.felső egyéni tagok, L. Horváth Csilla e.felső Kecskeméti HCs, Fácányi Ödön Bp. FVM HCs.

Bódig József (1934–2007)

2007. szeptember 12-én, 73 éves korában, az amerikai Colorado állambanbeli Fort Collins otthonában elhunyt Bódig József a Nyugat-Magyarországi Egyetem díszdoktora.

1934. január 20-án született Göncön. Szakmunkásként kezdett el dolgozni a Diósgyőri Acélműveknél. Munka mellett leérettségizett és felvételt nyert a soproni Erdőmérnöki Főiskolára. Az 1956-os forradalom után Kanadában a British Columbia Egyetemen fejezte be tanulmányait 1959-ben. Ezt követően doktori fokozatot szerzett a Washington Egyetemen. 1963-tól a Colorado Állami Egyetemen az Erdészeti és Faipari Tanszéken oktatott fa mechanikát, faszervezet tervezést, ragasztást és felületkezelést. Később ennek a tanszéknek lett a vezetője. Több mint 160 publikációja és több könyve jelent meg. Ezek közül legjelentősebb Benjamin A. Jaynevel közösen írt világszerte ma is használt „Mechanics of Wood and Wood Composites” c. szakkönyve. 1989-ben nyugdíjba vonult az egyetemről és vezetője lett az általa korábban megalapított EDM kutató, fejlesztő és szolgáltató cégnek. Fő tevékenységük a faszervezetek tervezése, felügyelete és roncsolásmentes vizsgálata. 2004-ben az amerikai faipari társaság a famechanika területén kifejtett munkássága alapján életmű díjjal tüntette ki. Közel 20 évig a Colorado Állami Egyetem foci edzője volt. Szabad idejében szívesen kertészkedett és horgászott.

Intenzív kapcsolatokat ápolt a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel és jogelődjeivel. Együttműködött soproni oktatókkal, többen hosszabb-rövidebb ideig kutathattak az általa vezetett coloradoi tanszéken. Rendszeresen hazalátogatott és előadásokat tartva tette élővé a két egyetem kapcsolatát. Ezt a tevékenységét ismerte el az Erdészeti és Faipari Egyetem, amikor díszdoktorrá fogadta. Nyugdíjba vonulása után is fenntartotta a szoros kapcsolatot. Támogatta a Sopronban megalakított roncsolásmentes faanyagvizsgáló laboratóriumot, gyorsulásérzékelőket és erősítőket ajándékozott a kutatómunkánk támogatására. A háttérből elektromos levelek sokaságával irányította 1994-ben az első Európai Roncsolásmentes Faanyagvizsgáló Konferencia, 2000-ben a 12. Nemzetközi Roncsolásmentes Faanyagvizsgáló Konferencia megszervezését Sopronban. Mindkét esetben a konferencia nyitóelőadását ő tartotta. Személyének volt köszönhető, hogy mindkét konferencián 100-nál több résztvevőt fogadhattunk. Cikkeink lektorálásával szakmai tanácsokkal segítette a laboratóriumunk munkáját. Halála nagy veszteség. A Nyugat-Magyarországi Egyetem, a Faipari Mérnöki Kar emléket megőrizi, és ezt úgy is kifejezi, hogy a Fa és Papírtechnológiák Intézet keretein belül működő Roncsolásmentes Faanyagvizsgáló Laboratóriumot Bódig Józsefről nevezi el.

Temetése római katolikus szertartás szerint történt, utolsó útjára felesége Verna, 3 gyermeke, 5 unokája és sok-sok kollégája tisztelője kísérte el.

(Divós Ferenc)

Nyugat-Magyarországi Egyetem
Faipari Mérnöki Kar
Kari Tanács részére

Alapítványi hírek

Az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriuma 2007. október 2-i ülésén tárgyalta a 2007. évi szociális segélykérelmeket. A pályázati felhívásra összesen 19 fő segélykérelme érkezett, melyből 16 fő részesül 20.000.- 80.000.- Ft támogatásban.

Gémesi József
a Kuratórium elnöke

Az Országos Erdészeti Egyesület (Adószám: 19815905-2-41) 2006-ban az SZJA 1%-ából kapott 1.356.763.- Ft-ot az alábbiak szerint használta fel:
– az Erdészcsillag Alapítvány részére 814.058,- Ft-ot utalt át,
– 542.705,- Ft-ot működési célokra.

Köszönjük tagtársaink és támogatóink felajánlását!

Dr. Pethő József
elnök

Az Erdészcsillag Alapítvány (Adószám: 18104927-1-41) 2006-ban összesen: 1.145.000.- Ft-ot használt fel szociális segélyek kifizetésére, melynek pénzügyi forrásai: az Erdészcsillag Alapítvány SZJA 1%-ból kapott 633.784,- Ft, valamint az Alapítvány saját tartaléka 511.216,- Ft.

40 fő kérelme érkezett be, segélyben 39 fő részesült 20.000- 40.000,- Ft között.

Köszönjük támogatóink felajánlását.

Gémesi József
a Kuratórium elnöke

Az intelmek fája

Aki egy erdő felett repül, az többnyire csak fákat lát. Amit azonban a fényképész, Jocke Berglund 2005 tavaszán a dél-svédországi Småland felett a levegőből megpillantott, az majdnem a torkára fagyasztotta a szót: Amit ő látott, szintén egy fa volt. Pontosabban egy hatalmas lombfa képe – egy fenyőerdő közepén. De amik itt törzsnek, ágaknak és verhenyes faleveleknek látszottak, az egy hurrikán pusztító munkája volt, amelyben erdészeti gépek nyomaikat hátrahagyták. Berglund számára egy figyelmeztetés képe: Lombosfák jobban ellenálltak volna az orkánnak, mint a fenyőfák. Az éghajlat változással szembenézve, számolni kell az-
zal, hogy a szélsőséges időjárások erősen gyarapodni fognak.

Egy a természeti fényképek számára kiírt pályázaton, a „kezünkben a világ” című kategóriában, Berglund fényképe az első helyet kapta. A kép megjelent a „Wildlife Fotografien des Jahres 2006” című könyvben.

(Beküldte: Leipold Árpád)

XII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok, Nyíregyháza

„Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének vezetőivel együtt örömmel vettük, hogy az idén mintegy 26 szakmai szervezet 570 munkatársa jelezte részvételét a versenyeken. A résztvevők számának emelkedése is bizonyítja, hogy az eseményt fokozott érdeklődés övezi. Szakmánk képviselői ez alkalommal 10 különféle sportágban mérhetik össze tudásukat, a versenyek szüneteiben pedig nagyszerű alkalom nyílik a barátokkal, kollégákkal történő találkozásra, beszélgetésre.” – írta Kaknics Lajos vezérigazgató az alkalomra kiadott, minden igényt kielégítő programfüzetben. És valóban, szinte vándorgyűlésen érezhették magukat a résztvevők, akiket a rendezvény egyenruhás szervezői fogadtak.

A megnyitóra a Nyíregyházi Főiskola központi sportcsarnokában került sor, ahol a versenyeket megtisztelte jelenlété-

vel Csabai Lászlóné Nyíregyháza polgármestere is. Kaknics Lajos megnyitó beszédében kérte a versenyzőket, hogy ne csak barátkozzanak, versenyezzenek, hanem nézzék meg Nyíregyháza nevezetességeit is, és vigyék magukkal a hitből és homokból épült város szeretetét. Játsszák szépen és sportszerűen a játékokat, mert a térség szereti az erdészeket, mert évi 5000 hektár új erdőt telepítenek az állami és magánerdő-tulajdonosok. Herceg Miklós, szakszervezeti főtitkár elmondta, hogy az 1996-ban először megrendezett sportvetélkedő után nem gondolták, hogy hagyományt teremtettek, ami a szakmai összetartozás jeleként is értékelhető. Köszöntött mindenkit, aki eljött, a házigazdáknak a kiváló rendezést, és jó versenyt kívánva megnyitotta a sportnapot. Halmágyi János arról tájékoztatót, hogy mintegy ötven rendező

több hónapos munkáját dicséri a rendezvény. Reményét fejezte ki, hogy a most először bevezetett tizenegyesrúgó versenyen részt vevő részvénytársaságok vezérigazgatói a jövőben is hozzájárulnak a sportesemény sikeréhez.

Ideális körülmények között zajlottak a vetélkedők, hiszen a lövészet kivételével valamennyi lebonyolítására szinte egy helyen került sor.

Fakultatív program keretében az érdeklődők Dóró Katalin vezetésével a főiskola botanikus kertjével ismerkedhettek, mely egészen különleges élményt nyújtott.

Az olimpia jelszavát idézve – nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos – eltekintünk a győztesek és helyezettek név szerinti felsorolásától, helyette beszéljenek a képek.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

